

Från ankomst till etablering:

En kvalitativ studie om migranternas erfarenheter av mottagningen i Sverige och dess betydelse för integrationen

From Arrival to Establishment:

A Qualitative Study on Migrants' Experiences of Reception in Sweden and Its Significance for Integration

Författare:

Wilma Loman

Edit Yngbäck

Nivå: Grundnivå

Kursnamn: Examensarbete för Socionomexamen

Kurskod: GSA2AF

Högskolepoäng: 15 hp

Handledare: Sabina Bodin Hadzibulic

Institution: Hälsa och välfärd

Examinator: Zlatana Knezevic

Examinationsdatum: 2025-04-28

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker Open Access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open Access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten Open Access.

Vi medger publicering i fulltext (öppet tillgänglig på nätet, Open Access):

Ja

Nej

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Sabina Bodin Hadzibulic som bidragit med stort engagemang och stöd under processens gång, vilket för oss har varit mycket värdefullt för genomförandet av arbetet.

Vidare vill vi tacka våra respondenter, utan er hade arbetet inte varit möjligt. Vi vill även tacka dig som hjälpte oss att få kontakt med respondenterna.

Slutligen vill vi tacka varandra för ett gott samarbete och stöd under arbetets gång.

Tack!

Edit Yngbäck & Wilma Loman

Falun, 2025

Innehållsförteckning

1. Inledning	7
1.1. Syfte & frågeställningar	8
2. Bakgrund	9
2.1. Centrala begrepp	9
2.1.1. Migration	10
2.1.2. Integration	10
2.1.3. Mottagningsprocess	10
3. Tidigare forskning	11
3.1.1. Att bli migrant 2015	11
3.1.2. Migranter som hot	12
3.1.3. Integration och samhällsstöd	12
3.1.4. Upplevelsen av att komma till ett nytt land	13
3.2. Sammanfattning	14
4. Teori	15
4.1. Foucaults teori om pastoralmakt och herdemakt	15
4.2. Maslows behovshierarki	16
4.3. Teoretisk tillämpning	18
5. Metod	20
5.1. Design	20
5.2. Val av metod	20
5.3. Urval	20
5.4. Datainsamling	20
5.5. Dataanalys	20
5.6. Etiska aspekter	21
5.7. Tillförlitlighet	22
5.8. Metoddiskussion	23

6. Resultat och analys	25
6.1. Att leva i osäkerhet	25
6.1.1. Ovisshet.....	25
6.1.2. Lång väntan	30
6.2. Otillräckligt samhällsstöd gav upphov till eget driv	31
6.2.1. Att lära sig språket.....	31
6.2.2. Att stå på egna ben	34
6.3. Starkt formellt stöd för en bra start	36
6.3.1. Ekonomiskt stöd.....	36
6.3.2. Stöd i att lära sig svenska	37
6.4. Betydelsen av sociala kontakter	39
6.4.1. Avsaknad av sociala kontakter hämmar integrationen.....	39
6.4.2. Tillgång till sociala kontakter främjar integrationen.....	40
7. Diskussion och slutsatser	43
8. Referenser	46

Bilagor

Abstract

Sweden has a long history of migration, which during the so-called “migration crisis” of 2015 faced significant challenges. Sweden had difficulties maintaining the standard that had previously existed within the reception process. The study aims to examine how individuals who migrated to Sweden in 2015 experienced the reception process and which aspects of it hindered or promoted integration. The study is qualitative, identified through semi-structured interviews and thematic analysis, revealing four main themes: living in uncertainty, insufficient social support gave rise to self-drive, strong formal support for a good start, and the significance of social contacts. The results reveal, among other things, personal motivation and social contacts as clearly facilitating factors for integration. Furthermore, it clarifies how the long waiting times at the Migration Agency created a hindering effect on integration. Beyond the uncertainty created by the waiting, the interviewees view the reception process positively.

Keywords

Community support, integration, migration, reception process

Sammanfattning

Sverige har en lång historia av migration, som under den så kallade ”migrationskrisen” 2015 ställdes inför stora utmaningar. Sverige hade svårigheter med att upprätthålla den standard som tidigare funnits inom mottagningsprocessen. Studien syftar till att undersöka hur personer som migrerade till Sverige under 2015 upplevde mottagningen samt vilka delar inom den som hämmande respektive främjade integrationen. Studien är kvalitativ och identifierade med hjälp av semi-strukturerade intervjuer och tematisk analys fyra huvudteman: att leva i osäkerhet, otillräckligt samhällsstöd gav upphov till eget driv, starkt formellt stöd för en bra start samt betydelsen av sociala kontakter. I resultatet framkommer bland annat egen vilja och sociala kontakter som tydligt främjande faktorer för integrering. Vidare tydliggörs hur de långa väntetiderna hos Migrationsverket skapade en hämmande effekt på integreringen. Utöver ovissheten som väntan skapade ser intervjupersonerna positivt på mottagningsprocessen.

Nyckelord

Integration, migration, mottagningsprocess, samhällsstöd

1. Inledning

Sverige har en lång historia av migration, som ofta beskrivs inom fyra huvudperioder (Byström & Frohnert, 2017). Den första perioden, "folkhemmet" (1933–1945), präglades av flyktinginvandring under andra världskriget. Den andra perioden (1945–1970) kännetecknades av arbetskraftsinvandring under en tid av ekonomisk tillväxt, fram till att den stoppades 1972 och migrationen i stället reglerades av den internationella flyktingregimen. Detta lade grunden för flyktingars rättigheter och skyldigheter, samt skapade ett framväxande mångkulturellt ideal som följde in i den tredje perioden. Den tredje perioden (1975–1995) innefattade en ökad migration från krigsdrabbade länder utanför Europa och ett ifrågasättande av mångkulturalismen framkom. Perioden innefattade även hög belastning hos myndigheter vilket ledde till att kommunen involverades i mottagningsprocessen. Den fjärde perioden startade 1995 och pågår än idag. Perioden har inneburit striktare regler för flyktinginvandring och idealet om mångkulturalism har övergetts helt. Ett större fokus har därför lagts på individens ansvar (Byström & Frohnert, 2017). År 1993, i propositionen *Mottagande av asylsökande m.m.* (Prop. 1993/94:94) föreslog Kulturdepartementet en ny lag. I denna presenterades bland annat ett förslag om att införa tillfälliga uppehållstillstånd för vissa migranter i stället för permanenta, vilket gjorde det svårare för dem att stanna i Sverige. Förändringarna infördes genom en ny lag som trädde i kraft 1994 (Lag om mottagande av asylsökande m.fl. [LMA], 1994).

Migranter har haft olika rättigheter och skyldigheter genom historien (Byström & Frohnert, 2017). Samtidigt som individen förväntas ta ett stort ansvar över sin situation i det nya landet finns också en rad olika myndigheter och andra aktörer som är involverade i mottagningsprocessen för att täcka de olika delar som processen innefattar. Sveriges kommuner och regioner (2024) förklarar att staten har det ekonomiska ansvaret medan myndigheter, kommuner och regioner har andra specifika uppgifter. Den första kontakten som migranter har med myndigheter i Sverige är med Migrationsverket. Migrationsverket ansvarar för bland annat asylansökningar och tillfälliga boenden, kommunerna ansvarar för skolplatser, regioner för hälso- och sjukvård och länsstyrelsen säkerställer kapacitet hos kommunerna (Migrationsverket, 2023). Samverkan mellan aktörerna verkar dock inte alltid fungera som önskat då de ofta begränsas till deras egna ansvarsområden (Seidel & James, 2019). Trots detta ska socialt stöd erbjudas till nyanlända, vilket kan innefatta tidiga insatser för att

underlätta etablering och arbete, som flyktingguider och familjekontakter (Länsstyrelsen, u.å.).

Under den så kallade ”migrationskrisen” 2015 var Sverige ett av de främsta mottagningsländerna (Seidel & James, 2019). Trots att Sverige ses som ett land med lång erfarenhet av migration utmanades välfärdsstaten och flera kommuner mötte svårigheter i att upprätthålla den grundläggande standard som socialtjänsten fastställt (Seidel & James, 2019). Eftersom socialarbetare är bland de första som migranter har kontakt med vid ankomsten till Sverige är det viktigt att förstå migranternas känslomässiga och praktiska utmaningar. Genom detta kan socialarbetare skapa bättre förutsättningar för att bygga förtroende och trygghet i relationen till dessa människor samt skapa mer anpassade, relevanta och effektiva insatser för målgruppen. Därför ställer vi oss nu frågande till kring vilka delar i mottagningen som varit av betydelse för integrering i samhället, både i positiv och negativ bemärkelse.

1.1. Syfte & frågeställningar

Den här studien syftar till att undersöka hur personer som migrerade till Sverige under ”migrationskrisen” 2015 upplevde mottagningen. Dessutom syftar studien till att identifiera vilka delar inom mottagningen som varit betydelsefulla för integrationen ur migranternas perspektiv.

I samband med syftet är studiens frågeställningar följande:

1. Hur upplevde migranter mottagningen i Sverige, både från myndigheter och civilsamhälle?
2. Hur har olika delar inom mottagningen hämmat respektive främjat integrationen ur migranternas perspektiv?

2. Bakgrund

Då studien berör en situation som rådde 2015, det vill säga för tio år sedan, finns en del förändringar som är viktiga att ta hänsyn till när situationen diskuteras idag. Till följd av ”migrationskrisen” infördes 2016 en tillfällig förändring i Utlänningslagen (2005:716) vilken innefattade begränsningar i möjligheten till uppehållstillstånd (Regeringskansliet, 2021). Den tillfälliga ändringen var satt att upphöra den 20 juli 2021, dock antogs permanenta lagändringar som var i linje med de tillfälliga ändringarna att träda i kraft samma datum. Till följd av lagändringarna blev tidsbegränsade uppehållstillstånd normen och egen försörjning var avgörande för ett beviljande av permanent uppehållstillstånd (Justitiedepartementet, 2021).

Under 2016 skedde även förändringar i lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (1994: 137), detta i form av förändringar i rätten till bistånd i syfte att skapa drivkraft att frivilligt lämna landet (Regeringskansliet, 2016). I september 2016 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att se över lagen (1994: 137) om mottagande av asylsökande m.fl., samt föreslå hur skyldigheter för asylsökande skulle utformas inom det initiala mottagandet (Mottagandelagen, 2024). Sedan dess har utredningstiden förlängts vid upprepade tillfällen och syftet med utredningen har utvecklats i takt med detta. Förutom att se över lagen hade utredningen även i uppdrag att föreslå åtgärder för ett ordnat mottagande av asylsökande samt att se över hur den svenska regleringen av asylsökandes mottagningsvillkor kan anpassas till EU-rättens miniminivåer (Mottagandelagen, 2024). Konsekvenserna av 2016 års lagförändringar utvärderades och utredningen bedömde att ändringarna inte uppnått sitt syfte. De tänkta effekterna kring återvändandearbetet gav inte de önskade resultaten. Det som utredningen nu förslår innebär betydande förändringar på både asylsökandes rättigheter och kommunens ansvar. Utredningen presenterar nya skyldigheter för asylsökande och högre krav på kommunen att tillhandahålla resurser (Mottagandelagen, 2024). Utifrån utredningen presenterades den 15 oktober 2024 ett förslag på en ny lag för ordnat asylmottagande och effektivt återvändande. Lagen förväntas träda i kraft 1 oktober 2026 (Regeringskansliet, 2024).

2.1. Centrala begrepp

Nedan presenteras tre begrepp som är viktiga att behärska vid läsning av studien.

2.1.1. Migration

Begreppet innebär att människor förflyttar sig från en plats till en annan för att bosätta sig på den nya platsen. Migration sker av en rad olika anledningar och kan ske både frivilligt och ofrivilligt (Europaparlamentet, 2024).

2.1.2. Integration

Begreppet innebär att alla delar av en befolkning ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Detta ställer krav på dem som långvarigt befinner sig i landet att anstränga sig för att bli en del av samhället samtidigt som det ställer krav på de ”infödda” i samhället att ge möjligheter till involvering (Regeringskansliet, 2024).

2.1.3. Mottagningsprocess

Mottagningsprocessen definieras i denna studie som den initiala tiden i Sverige vilken här är avgränsad till de första åren en person vistas i Sverige. Mottagningsprocessen berör ett samspel mellan individen och en rad olika myndigheter för att underlätta integrering. Dessa myndigheter innefattar bland annat Migrationsverket, regioner, socialtjänsten och länsstyrelsen (Migrationsverket, 2023).

3. Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras tidigare forskning inom ämnet genom fyra teman: *att bli migrant 2015*, *migranter som hot*, *integration och samhällsstöd* och *upplevelsen av att komma till ett nytt land*. Genom att beröra ämnet utifrån nämnda teman skapas en bild av flera viktiga aspekter inom migration. Avsnittet skapar en förståelse för individens egen upplevelse av att komma till ett nytt land, allmänhetens inställning till migration, hur samhällets stöd fungerar samt situationen under 2015 där flertalet länder i Europa ställdes inför svårigheter i bemötandet av migranter.

3.1.1. Att bli migrant 2015

Lundberg et al. (2022) undersöker tidsstyrning inom den svenska asylbyråkratin och vilka konsekvenser detta får för familjer som söker asyl i Sverige. Studien bygger på en kvalitativ analys av asylakter från tio barnfamiljer som sökte asyl mellan 2015 och 2016. I undersökningen analyseras olika tidsrelaterade motsättningar i den svenska asylbyråkratin där tre huvudsakliga motsättningar framkommer. Dessa innefattade krav på strikt kronologisk berättelse trots kaotiska upplevelser, stressig handläggning i kombination med lång väntetid för de sökande och slutligen krav på icke-spekulativa förklaringar till skyddsbehov. Seidel och James (2019) beskriver hur Sverige under den aktuella perioden hade svårigheter att upprätthålla kvalité på mottagandet av migranter. Studiens data är grundad i expertgranskad litteratur.

Lienen och LeRoux-Rutledge (2022) undersökte i sin studie identitets- och integrationsprocessen hos flyktingar i Tyskland och hur de civila medborgarna påverkade detta i form av främjande av integrationen och tillhörighet. Studien genomfördes med hjälp av fokusgrupper och intervjuer med personer som migrerat till Tyskland efter 2015. Data analyserades med hjälp av tematisk analys. Studien visar att deltagarna var medvetna om att det fanns en negativ syn på flyktingar, och att media spelar en stor roll i den uppfattningen. Vidare visade studien på hur flyktingar dagligen upplever en osäkerhet på grund av de långa väntetiderna att få beslut om uppehållstillstånd.

Tillsammans tydliggör studierna vilka utmaningar som skapades under flyktingkrisen i Europa 2015, både i form av styret i mottagarländer och allmänna diskurser som påverkade synen och integreringen av migranter. Genom studierna presenteras kunskap och perspektiv

som, trots att de är genomförda i olika länder, rimligen kan appliceras på de flesta länder inom Europa som under 2015 ställdes inför samma utmaningar. De betonar på ett eller annat vis vikten av att arbeta tillsammans som samhälle, både i form av myndigheter och allmänhet, för att skapa bästa möjligheter för en lyckad integration. Tillsammans bidrar de till en större förståelse kring svårigheterna att hålla samma kvalitet på mottagandet som tidigare.

3.1.2. Migranter som hot

Sandström (2023) genomförde en studie som syftade till att undersöka hur asylsökande upplever trygghet i Sverige. Detta med bakgrund mot att begreppet *trygghet* används som ett argument för att införa en mer restriktiv migrationspolitik. Studiens data baserar sig på semistrukturerade intervjuer genomförda med asylsökande som anlände till Sverige under flyktingkrisen 2015. Studien visar på hur deltagarna ser Sverige som ett tryggt land i betydelsen säkerhet från kring och förföljelse, samtidigt som de beskriver en otrygghet i relation till asylprocess, ekonomi och sociala relationer.

Anderson (2017) undersöker hur olika nyhetsmedia i främst Storbritannien representerade migranter under flyktingkrisen 2015, med särskilt fokus på användningen av metaforer och hur dessa påverkade allmänhetens åsikter. Studien visar på hur fördomar kring migranter förstärks genom medias framställning av dem, genom de metaforer som används ses migranter som en "invasiv art" som hotar det etablerade samhället, vilket väcker rädsla och fientlighet hos allmänheten.

Tillsammans belyser studierna hur migration är en komplex fråga som präglas av maktrelationer, brist på långsiktig trygghet samt språkliga konstruktioner. Studierna ger oss både ett nationellt och internationellt perspektiv på ett ifrågasättande av statens roll i migrationsfrågan. Även om studierna närmar sig problematiken från olika vinklar ger de parallellt med varandra en djupare förståelse för hur migranter upplever sin situation och samhällets bemötande. Trots deras olika insynsvinklar belyser de båda hur migranter utsätts för otrygghet och diskriminering. Sandström (2023) belyser hur asylsökande kämpar för att känna trygghet i ett land som uppger sig värna om mänskliga rättigheter, medan Anderson (2017) belyser hur metaforer och negativ representation används för att rättfärdiga en avvisande migrationspolitik.

3.1.3. Integration och samhällsstöd

Boccagni och Righard (2020) belyser de dilemman och utmaningar som socialarbetare stod inför under 2015 rörande arbetet med migranter. Studien genomfördes med hjälp av en översikt och analys av befintlig forskning. Resultaten betonar vikten av reflexivitet och självkänedom hos socialarbetare. Studien betonar vidare vikten av en god relation mellan socialarbetare och klient. Det beskrivs dock hur det kan vara svårt att uppnå då det ofta finns ett bristande förtroende för myndigheten.

Dierdre et al. (2022) undersöker hur språk påverkar integrationen för barn och ungdomar som migrerat till Irland. Studiens resultat baserar sig på data från en rad olika insamlingsmetoder, bland annat fokusgrupper, workshops och semistrukturerade intervjuer. Studiens resultat tyder på att det inte ges tillräckligt med stöd kring modersmål och engelska som andra språk i skolorna, vilket resulterar i att elever som talar samma språk tyr sig till varandra och därav isoleras mer från resterande elever.

Trots att studiernas fokus skiljer sig åt går det att utläsa en del gemensamma teman som är av vikt för att förstå komplexiteten i arbetet med målgruppen. De båda betonar utmaningar i form av strukturella hinder, både gällande brist på resurser och begränsad tillgång till välfärdstjänster. Studierna understryker vikten av att vara medveten om sina egna värderingar då de kan påverka arbetet med målgruppen. Genom läsning av studierna blir det tydligt hur ett lyckat arbete med målgruppen kräver ett samarbete över professionsgränser.

3.1.4. Upplevelsen av att komma till ett nytt land

Schütze (2025) undersöker vilka faktorer som påverkar migranternas förtroende för Migrationsverket i Sverige. Studien genomfördes med hjälp av en enkätundersökning där 16 488 personer som migrerat till Sverige var delaktiga, studien är kvantitativ och använde sig av olika beroende-oberoende och kontrollvariabler för att finna samband. Studien visar på en rad resultat men det som är av vikt för denna studie är den del av resultatet som uppmärksammar hur en positiv upplevelse av Migrationsverket starkt är kopplat till ett ökat förtroende för dem.

LeMaster et al. (2018) genomförde en longitudinell studie som syftade till att undersöka hur pre- och post-migratoriska faktorer påverkar migranternas psykiska hälsa och ackulturation. Författarna förklarar begreppet *ackulturation* som en förändringsprocess som skapas i mötet mellan olika kulturer, i detta fall migranternas förmåga att anpassa sig till USA (LeMaster et al., 2018, s. 7). Intervjuer genomfördes med personer som migrerat till USA vid deras

ankomst och upprepades sedan efter att de bott i landet i ett år. Studien visade tydligt på hur socialt stöd var kopplat till bättre ackulturation och färre depressiva symtom efter ett år. Utifrån denna studie ser vi tydligt vikten av socialt stöd vid mottagningen för att ge migranter bästa möjliga förutsättningar (LeMaster et al., 2018).

Studierna presenterar ett nationellt respektive internationellt perspektiv vilket bidrar till en djupare förståelse för upplevelsen av att migrera till ett nytt land. Trots att studierna fokuserar på olika aspekter av migration understryker bägge att migranternas upplevelser i det nya landet, i form av upplevelser av institutioner, socialt stöd och psykisk hälsa spelar en avgörande roll för deras välbefinnande och anpassning till det nya landet. Studierna kompletterar varandra genom att belysa olika aspekter av migration och integration med hjälp av att lyfta fram de komplexa utmaningar som migranter ställs inför i det nya landet.

3.2. Sammanfattning

Genom den tidigare forskningen i avsnittet presenteras ämnet från olika synvinklar, tillsammans skapar de en tydligare bild av migration och framför allt utmaningen kring migration i Europa under 2015. Avsnittet uppmärksammar även viktiga delar av integrationen och risker som finns med en integration som inte är tillräcklig. I läsning av avsnittet blir det tydligt hur många länder under 2015 ställdes inför stora svårigheter i bemötandet av migranter. Vikten av ett gott mottagande under den första tiden i mottagarlandet presenteras som viktigt för den fortsatta integrationen och välbefinnandet. Trots detta inser vi att det saknas relevant forskning på hur de personer som anlände till Sverige under denna tid, när samhället ställdes inför utmaningar så pass stora att det skapade negativa framställningar av migranter i bland annat media och den allmänna diskursen, och hur de faktiskt upplevde mottagandet i Sverige. Då forskningen även presenterar vikten av ett gott mottagande väckte detta ett intresse i att undersöka hur personer som anlände till ett land i en tid av stora utmaningar faktiskt upplevde mottagandet.

4. Teori

4.1. Foucaults teori om pastoralmakt och herdemakt

Michel Foucaults teori om pastoralmakt och herdemakt framfördes av honom 1982 genom verket *The Subject and Power* (Foucault, 1982). Vidare i avsnittet används Axelsson och Qvarsebos (2017) förklaring av teorin.

Den pastorala makten har sina rötter i den kristna kyrkan och har utvecklats och förändrats sedan de första hundra åren e.Kr, och har således funnits en väldigt lång tid (Axelsson & Qvarsebo, 2017). Maktformen växte fram inom pastoratet och präglade hela organisationen kring kyrkan och var länge åtskild från politisk makt, något som förändrades under 1600-1700-talen, då pastorns och kungens makt blev alltmer sammansmält och rollfördelningen inte längre var lika tydlig. Samhället utvecklade metoder för att kontrollera både det kroppsliga och det själsliga som två delar av samma normaliseringsprocess. Individer formades för att anpassa sig till normer och regler genom två olika maktformer. Axelsson och Qvarsebo (2017) förklarar att Foucault beskriver de två maktformerna på olika sätt. Den första är *styrningskonst*, som handlar om hur makt organiseras och används för att leda och forma samhället genom till exempel lagar och institutioner. Den andra maktformen är den som kallas *herdemakt*, en maktform som är lite mer subtil. Makten fungerar som en ”herde” som syftar till att vägleda individen och påverka dess beteenden genom till exempel moral, normer och självdisciplin (Axelsson & Qvarsebo, 2017). Denna utveckling innebar ett skifte i innebörden av makt, då fokus tidigare låg i konkreta metoder för att utöva makt genom fysiska straff eller övervakning.

Foucault förklarar att *herdemakten* består av fyra delar (Axelsson & Qvarsebo, 2017). Den första innebär att makten syftar till att leda och styra människor oavsett var de befinner sig då de är som en ”rörlig flock”, i stället för att styra över ett geografiskt område och de resurser som finns där. Den andra delen handlar om att ”herden” ser människor som en grupp individer snarare än en anonym massa och att makten inte enbart fokuserar på att styra folket som grupp utan också att vägleda varje enskilt individ. Den tredje delen handlar om att herden ska ta hand om och skydda sin flock, inte bara styra den. Den fjärde och sista delen i herdemakten handlar om att herden inte ska söka egen vinning i att styra och rå om sin flock, utan att han ansvarar för flockens välmående helt osjälviskt.

Axelsson och Qvarsebo (2017) förklarar att Foucault utvecklar teorin om den pastorala makten under det sena 1970-talet. Teorin bygger på kunskap om individen, främst deras problem och brister, och att individen sedan analyseras och får vägledning, instruktioner och metoder för att förbättra sin attityd och sina beteenden. Som tidigare nämnt har teorin sitt ursprung i kyrkan där pastorer utövade makt genom att andligt och moraliskt vägleda människor. I dagens samhälle är det inte längre pastorerna som utövar makten, de har i stället ersatts av nya experter såsom läkare, psykologer, socialarbetare och andra nischade yrkesgrupper som har tagit över rollen att bedöma och vägleda individer i samhället – den pastorala makten har integrerats in i välfärdssystemen (Axelsson & Qvarsebo, 2017). Den pastorala makten har enligt Foucault således inte försvunnit i samband med uppkomsten av det moderna samhället, den har snarare ändrat riktning mot nya områden såsom trygghet och välfärd (Axelsson & Qvarsebo, 2017).

4.2. Maslows behovshierarki

Maslow skapade en teori utifrån kunskapen om att människan har olika behov som måste tillgodoses för att möjliggöra välbefinnande och utveckling (Maslow, 1943). Han menade att dessa behov verkade som drivkrafter för människors olika beteenden och delade in dem i två olika kategorier: *bristbehov* och *växtbehov*. Denna teori presenterades i hans artikel *A Theory of Human Motivation* som publicerades 1943. Vidare i detta avsnitt används Karlssons (2022) beskrivning av teorin.

Karlsson (2022) förklarar att bristbehov är de behov som är nödvändiga för en människas överlevnad på ett fysiskt, psykiskt och socialt plan. Dessa behov kan ”mättas”, vilket innebär att en känsla av tillfredsställelse uppstår under en tid, tills det råder obalans och behovet återigen måste tillgodoses. Ett exempel på bristbehov är att äta – hunger leder till att man äter, man blir mätt, och sedan blir man hungrig igen när kroppen åter behöver näring. Växtbehov är behov som, till skillnad från bristbehov, aldrig kan bli helt mättade. De handlar om strävan efter att utvecklas och uppnå vår fulla potential. Bristbehov är något som även djur har, medan växtbehov är unikt för människan.

Maslow menade att alla behov kan ordnas in i en hierarki där de mest grundläggande bristbehoven är längst ner medan de mest avancerade växtbehoven placerar sig allra högst upp (Karlsson, 2022). Behovshierarkin består av sju olika nivåer. Maslow menar att ett behov högre upp i hierarkin inte uppstår förrän de mest grundläggande behoven har blivit

tillfredsställda (Karlsson, 2022). Han menar alltså att de lägre behoven måste vara tillgodosedda innan en människa kan sträva efter högre mål såsom intellektuell eller konstnärlig utveckling, en ordning som ofta anses vara logisk då människor sällan fokuserar på sådana ”ytliga” saker om de till exempel befinner sig i en livshotande situation.

Enligt Maslows teori rör man sig i regel uppåt i behovshierarkin under livets gång (Karlsson, 2022). Olika omständigheter i livet kan dock göra att man faller tillbaka i behovshierarkin. En person som uppnått en hög nivå kan tvingas kliva ner i hierarkin på grund av till exempel sjukdom, olyckor eller djup sorg. Detta då mer grundläggande behov såsom trygghet eller kärlek återigen kan ha blivit viktigare att tillgodose än de självförverkligande växtbehoven. Ett annat exempel på en sådan livshändelse kan vara att man tvingas fly till ett annat land till följd av krig eller andra hotande omständigheter.

Tabell 1.

Maslows behovshierarki

<i>Typ av behov</i>	<i>Nivåerna</i>	<i>Beskrivning av behoven</i>
Växtbehov	7. Självförverkligande behov	Kreativitet, personlig utveckling, moral
	6. Estetiska behov	Symmetri, ordning och skönhet
Bristbehov	5. Kognitiva behov	Förstå, veta och undersöka
	4. Behov av uppskattning	Att uppnå saker, vara duktig, få beröm och erkännande
	3. Behov av kärlek	Att accepteras, älskas och höra till
	2. Behov av säkerhet och trygghet	Sysselsättning, resurser, familj, hälsa
	1. Fysiologiska behov	Till exempel mat, sömn och törst

4.3. Teoretisk tillämpning

Foucaults teori om pastoral makt och herdemakt är central för att förstå vårt välfärdssamhälle, socialt arbete och således också frågor som rör migration. Staten och olika myndigheter följer och påverkar människor samtidigt som de tar hand om dem. I relation till studien är pastoralmaktteorin, eller herdemakt som den också kallas, intressant för att beskriva hur staten och välfärdssamhället står som ansvarig för människors – och däribland även migranternas – säkerhet, hälsa och välmående. Staten har alltså ansvar över alla individers bästa genom att bland annat se till att det finns en lagstiftning som reglerar rätt och fel och att tillgodose människor med hälso- och sjukvård, utbildning samt ekonomiskt- och socialt stöd.

Teorin kan också användas för att se ett annat perspektiv – hur staten rättfärdigar sin makt genom att framställa sig som beskyddare av de som vistas i landet, samtidigt som de utövar kontroll över dem. Till exempel har Migrationsverket både en kontrollerande och hjälpande roll då de bland annat arbetar med att kartlägga asylsökande personers livshistoria och skyddsbehov. För att få asyl måste individer uppnå vissa kriterier som satts upp, och det är Migrationsverkets handläggare som avgör om individer uppnår dem eller ej. De individer som bedöms ha ett skyddsbehov får stödinsatser, medan de som inte uppnår kriterierna nekas. Denna form av kontroll och bedömning av individer kan appliceras på flera andra myndigheter inom Sveriges välfärdssystem, då människor alltid måste uppnå vissa kriterier eller krav för att få mottaga hjälp från dem. De som inte uppnår kriterierna enligt de juridiska ramarna nekas stöd, hjälp och skydd. Den svenska asylprocessen bygger på en individuell granskning av den sökandes liv (Migrationsverket, u.å.). Makten är av både hjälpande och disciplinerande art. Foucaults teori om pastoralmakt och herdemakt kan hjälpa oss att förstå en maktform som är uppbyggd på omsorg, vägledning och kontroll i stället för direkt tvång. I det moderna samhället fungerar staten som övervakare som hjälper och samtidigt kontrollerar medborgarna på olika sätt, tillsammans med andra institutioner som sociala myndigheter och hälso- och sjukvården.

Maslows behovshierarki bidrar med en användbar teoretisk ram för att förstå migranternas upplevelser av mottagningsprocessen. Teorin kan användas för att skapa en förståelse för hur olika behov tillgodoses eller ej inom mottagningen. Utifrån denna teori kan antas att

migranter, speciellt de som flytt ofrivilligt, oavsett på vilken nivå i behovshierarkin de tidigare befunnit sig, nu befinner sig på de nedre nivåerna i pyramiden. Där fokuserar de på att tillgodose fysiologiska behov såsom att se till att släcka törst och hunger, och vidare att uppfylla trygghets- och säkerhetsbehovet. Osäkerhet kring beslut om asyl, risken för utvisning och svårigheter med att hitta ett stabilt boende är sådant som bidrar till en känsla av otrygghet. Vidare kan antas att sociala behov, eller behov av kärlek, blir viktiga att uppfylla när de mer grundläggande behoven är tillgodosedda. Dessa behov handlar om gemenskap och tillhörighet, något som kan vara svårt att uppnå på grund av språkbarriärer eller diskriminering, vilket kan leda till en känsla av ensamhet. Utifrån Maslows behovshierarki förutsätts att det är först när de ovan nämnda behoven är tillgodosedda som människor kan fokusera på självförverkligande. I studien kan teorin användas för att analysera huruvida hierarkin stämmer överens med intervjupersonernas verklighet och vilka delar i mottagningen som främjat tillgodoseendet av deras behov.

5. Metod

I detta avsnitt presenteras studiens metod och tillvägagångssätt.

5.1. Design

Studien har en abduktiv ansats, vilket innebär att författarna genom intervjuer skapar en förståelse för intervjupersonernas perspektiv för att sedan relatera dessa erfarenheter till teoretiska modeller (Bryman, 2018). Den information som de lämnar förstås i analysen med hjälp av Foucaults pastoralmaktteori och Maslows behovshierarki.

5.2. Val av metod

I studien användes en kvalitativ forskningsdesign med semi-strukturerade intervjuer för att undersöka intervjupersonernas upplevelser under mottagningsprocessen. Metoden valdes då studien syftar till att samla in data där ord, snarare än siffror, besvarar syftet bästa sätt.

5.3. Urval

I studien användes ett bekvämlighetsurval för att nå intervjupersoner. Urvalsstrategin innebär att personer som finns tillgängliga för forskarna används i studien (Bryman, 2018).

I författarnas nätverk fanns en person som vidare rekryterade deltagare till studien. Urvalet i studien bestod av sex personer som anlände till Sverige under 2015. De var fyra män och två kvinnor som var mellan 15–25 år vid ankomsten till Sverige. Alla deltagare har emigrerat från länder utanför Europa, men deras etnicitet berörs ej i studien av forskningsetiska skäl. Under tiden som studien genomfördes var deltagarna bosatta i Dalarna.

5.4. Datainsamling

Data samlades in genom sex semi-strukturerade intervjuer. Intervjuerna genomfördes med hjälp av en intervjuguide (se bilaga 1), de huvudsakliga områden som berördes var: socialt stöd i mottagningsprocessen, upplevelsen av stödet samt viktiga delar för integrationen.

Intervjuerna skedde via fysiskt möte och varade mellan 30 och 45 minuter. De spelades in med diktafon för att underlätta transkribering.

5.5. Dataanalys

Studiens material analyserades med tematisk analys.

Tematisk analys innebär att koder i materialet identifieras som sedan sammanställs och sorterar in i teman och kategorier i en eller flera nivåer (Bryman, 2018).

Analysarbetet startade redan i transkriberingsprocessen då idéer om potentiella koder och teman väcktes. Transkriberingsarbetet delades upp mellan författarna för att effektivisera processen. Det transkriberade materialet lästes sedan igenom samtidigt som vi lyssnade på ljudinspelningen för att säkerställa att transkriberingen blivit korrekt. Denna process gjordes av båda författarna på samtliga transkriberingar och inspelningar.

Vid ännu en genomläsning av materialet markerades koder i texterna med överstrykningspenna och kommentarer och förklaringar om idéer på teman skrevs ner i marginalerna för att förstå relevansen till studiens syfte och frågeställningar. Materialet lästes i syfte att identifiera koder en sista gång ett dygn efter ovanstående. Detta för att skapa utrymme för reflektion. Under denna läsning identifierades och markerades nya koder som inte upptäcktes under de första.

Slutligen tematiserades koderna och fyra relevanta teman formulerades. För en mer utförlig beskrivning av resultatet utvecklades underteman utifrån likheter i koderna under respektive huvudtema. Alla teman och underteman stämde överens med studiens syfte och ansågs därför vara relevanta.

5.6. Etiska aspekter

Vad gäller etiska aspekter utgick vi från de fyra etiska principerna: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

För att säkerställa att informationskravet är uppnått har studiens deltagare blivit tilldelade ett informationsbrev (se bilaga 2) som bland annat innehåller information om studiens syfte och tillvägagångssätt. Då studien berör ett ämne som riskerar att påverka intervjupersonerna psykiskt var vi extra angelägna om att tillförsäkra ett frivilligt deltagande. Detta framkom vid ifyllning av det etiska egengranskningen (se bilaga 3). För att tillförsäkra det frivilliga deltagandet användes ett öppet och ärligt förhållningssätt där intervjupersonerna fick information om studien och dess användningsområde både skriftligt (i form av informationsbrevet) och muntligt. Under det fysiska mötet vid intervjuernas start betonades ytterligare deras frivillighet i form av att de när som helst kan avbryta sin medverkan utan närmare motivering. Detta framgick även i det skriftliga informationsbrevet. Efter att

deltagarna fått möjlighet att läsa informationsbrevet försäkrade vi oss om att de kände sig okej med deltagandet innan intervjun påbörjades.

Samtyckeskrauet handlar om att deltagarna i en studie själva ska ha möjlighet att bestämma om de vill medverka (Bryman, 2018). För att tillförsäkra detta har deltagarna i studien tilldelats en samtyckesblankett (se bilaga 4) för att bekräfta sitt frivilliga deltagande. Blanketten tilldelades dem efter att de fått både skriftlig och muntlig information om studien. Vid intervjuens avslut tillförsäkrades vi oss om att det fortfarande kändes okej för de medverkande och betonade ytterligare möjligheten att dra tillbaka sin medverkan utan krav på närmare motivering.

I studien har konfidentialitet beaktats varsamt. De inspelade intervjuerna fanns endast tillgängliga och användes enbart av författarna. Ingen utomstående har på något sätt haft tillgång till det fullständiga materialet. När intervjuerna transkriberats till skriftligt material raderades ljudfilerna från diktafonen. Intervjupersonerna informerades om att deras berättelser endast används i den aktuella studien vilket tillförsäkrade nyttjandekrauet. Alla dessa delar framkommer i Bryman (2018) som viktiga att ta hänsyn till vid genomförande av forskning.

I studien berördes personuppgifter på så sätt att deltagarnas namn och telefonnummer samlades in av författarna för att skapa en möjlighet att kontakta dem inför intervjuerna, samt att deras röster spelades in i syfte att förenkla och effektivisera arbetet på grund av tidsramen för studien. På grund av att dessa personuppgifter samlades in gjordes en anmälan om personuppgiftsbehandling i studentarbeten hos Forskningsetiska rådet (FER) på Högskolan Dalarna.

5.7. Tillförlitlighet

För att säkerställa studiens tillförlitlighet krävs det att fyra delkriterier är uppnådda och reflekterade över, dessa innefattar trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och möjlighet att styrka och konfirmera (Bryman, 2018). För att säkerställa studiens *trovärdighet* genomförs studien på ett systematiskt och transparent sätt, detta görs genom att följa de regler som finns gällande forskning (Bryman, 2018). *Överförbarheten* är en mer komplex fråga i relation till denna studie då vi använt oss av ett bekvämlighetsurval som innebär svårigheter att föra över resultatet till en annan kontext. Bryman (2018) menar dock att en överförbarhet kan skapas med hjälp av fylliga och täta beskrivningar, som i sin tur skapar en databas för andra personer som de kan använda som hjälpmedel för att bedöma överförbarheten till andra miljöer.

Pålitlighet säkerställs med ett granskande synsätt genom att skapa en fullständig redogörelse för alla delar i forskningsprocessen (Bryman, 2018). I den aktuella studien kommer detta genomföras med hjälp av en tydlig metodbeskrivning och en pilotintervju, detta för att säkerställa att intervjufrågorna uppfattas som planerat. Det sista delkriteriet – *möjlighet att styrka och konfirmera*, handlar om insikten att ingen forskning är fullständigt objektiv (Bryman, 2018). För att minimera risken att personliga värderingar påverkar studien kommer vi att använda oss av ett reflexivt förhållningssätt. Reflexivitet innebär en medvetenhet om egna värderingar och hur de kan påverka tolkningarna (Bryman, 2018). I vår studie är det därför viktigt att reflektera över egna erfarenheter och möjliga förutfattade meningar som kan påverka tolkningen av intervjupersonernas berättelser. Genom att föra löpande diskussioner med varandra kan vi hjälpas åt att uppmärksamma förutfattade meningar och därigenom minimera risken att de påverkar tolkningarna. Trots våra ansträngningar i att motverka denna påverkan är det omöjligt för oss att tillförsäkra att tolkningarna är objektiva.

5.8. Metoddiskussion

Alternativa analysmetoder övervägdes men avfärdades. Fallstudier diskuterades men avfärdades på grund av kravet på djupgående analys, vilket inte är genomförbart inom studiens tidsram (Bryman, 2018). Narrativ analys, som fokuserar på individuella berättelser, avfärdades då studiens syfte är att identifiera gemensamma nämnare i upplevelser. Som alternativ datainsamlingsmetod stod enkäter, som rimligen hade gett möjlighet att nå ut till fler deltagare men hade samtidigt försämrat djupet i berättelserna. Detta innebar att metoden valdes bort.

På grund av de få resurser och korta tidsperspektiv som studien hade tillgång till inleddes intervjuerna med ett öppet förhållningssätt. En del frågor krävde anpassning till ”talspråk” under intervjuernas gång men utöver det upplevdes frågorna förstås på ett korrekt sätt. Vidare väcktes tankar kring alternativa urval under intervjuprocessen, detta då det framkom en markant skillnad i väntetider och integrering i samhället beroende på om intervjupersonen var under eller över 18 år vid ankomst till Sverige. Efter lärdom kring detta hade det vart optimalt att precisera urvalet under eller över den aktuella åldern.

Då studien är kvalitativ grundar den sig på subjektiva upplevelser vilket innebär ett fokus hos författarna på förståelse snarare än förklaring. Detta i sin tur skapar större utrymme för och

förutsätter tolkning. Tolkningen i sig ger ett djup till studien men försvårar också studiens överförbarhet då andra personer rimligen hade tolkat situationer och berättelser på skilda vis.

Slutligen vill vi uppmärksamma att analysen av studiens resultat hade blivit annorlunda om andra teorier legat till grund för den. Teorierna som används kolliderar med varandra vilket givit upphov till motstridiga tolkningar av resultatet, ett hinder som upptäcktes sent i processen och som därför inte åtgärdats. Vi vill belysa detta då analysen av studiens resultat hade kunnat förbättras om mer passande och kompatibla teorier använts.

6. Resultat och analys

Nedan presenteras studiens resultat genom fyra teman: *att leva i osäkerhet, otillräckligt samhällsstöd gav upphov till eget driv, starkt formellt stöd för en bra start* samt *betydelsen av sociala kontakter* med tillhörande underteman. Varje tema samt undertema presenteras under separata rubriker där innehållet tydliggörs med hjälp av citat som sedan tolkas. Därefter relateras detta till teoretiska perspektiv.

6.1. Att leva i osäkerhet

Detta tema behandlar migranternas upplevelser av en lång väntan på beslut från Migrationsverket gällande både uppehållstillstånd och svenskt medborgarskap, samt ovissheten kring vilket beslut som skulle tas utifrån deras ansökan och de olika känslor som detta har givit upphov till. Intervjupersonerna delar med sig av berättelser där de ger uttryck för känslor såsom maktlöshet och uppgivenhet som ovissheten och väntan skapade hos dem. Detta tema är således uppdelat i två underteman, även om de ofta går in i varandra: *ovisshet* och *lång väntan*.

6.1.1. Ovisshet

En av deltagarna i studien berättade följande kring ovissheten:

Jag önskar att jag fick svar från migrationsverket lite tidigare, med mina papper och sådant, för då hade jag kunnat fokusera lite mer på skolan för det kunde jag inte då. För jag visste ju inte om jag skulle stanna kvar här och därför ville jag inte kämpa för mycket heller ifall att jag ändå inte skulle få stanna kvar i Sverige. Hade jag vetat att jag skulle få stanna hade jag kämpat hårdare med skolan och ta mig längre innan det var för sent, så jag kunde gå gymnasiet.

(Man, idag 26 år, 16 år vid ankomsten till Sverige 2015).

Av citatet förstås att intervjupersonen under tiden han väntade på ett beslut på sin ansökan om uppehållstillstånd från Migrationsverket, saknade han motivation till att anstränga sig för att skapa en meningsfull tillvaro och fokusera på sina prestationer i skolan. Eftersom han var under 18 år vid ankomsten till Sverige fick han gå i grundskolan. Han väntade länge på beslut angående uppehållstillstånd och upplevde att det var onödigt att kämpa alltför hårt i skolan, om det ändå skulle visa sig vara förgäves. När beslutet till slut kom och han fick veta att han fick permanent uppehållstillstånd var det för sent för honom att studera på gymnasiet, något han gärna hade önskat att få göra.

Foucaults teori om pastoralmakt (Axelsson & Qvarsebo, 2017) kan användas för att beskriva hur myndigheter (i detta fall Migrationsverket) fungerar som en typ av ”herde” som ska styra individer genom att kombinera både omsorg, övervakning och kontroll. I det här fallet kan vi se hur ovissheten kring utfallet på beslutet påverkar individens möjligheter att investera i sin framtid. Osäkerheten som uppstår till följd av ovissheten kring Migrationsverkets beslut påverkar inte enbart hans situation här och nu utan även motivationen och framtidsvisioner. Det kan antas att intervjupersonen internaliserar maktens påverkan genom att anpassa det egna beteendet och hanteringen av situationen – i detta fall genom att inte satsa på skolan fullt ut på grund av den osäkra framtiden.

Maslows behovshierarki kan också användas för att förklara intervjupersonens hantering av- och känslor kring situationen. I Maslows behovshierarki finns behovet *trygghet och säkerhet* på nivå två av sju, och räknas som ett av de mest grundläggande behoven (Karlsson, 2022). Intervjupersonen uttrycker känslor av osäkerhet kring framtiden, något som i detta fall påverkar hans möjlighet att satsa på skolan. Enligt Maslows behovshierarki (Karlsson, 2022) måste olika trygghetsbehov såsom till exempel rättslig säkerhet och stabilitet vara uppfyllda för att en person ska kunna fokusera på andra mål. Ovissheten kring beslutet om uppehållstillstånd orsakar ett tillstånd av stress och oro hos intervjupersonen som innebär att energin inte räcker till för andra ambitioner.

För att förklara detta är Maslows behovshierarki användbar på ett mer direkt plan då intervjupersonen beskriver hur bristen på trygghet påverkar bland annat motivationen och förmågan att fokusera på framtiden. Foucaults teori om pastoralmakt ger i stället en djupare förståelse för hur Migrationsverket påverkar individers beteenden och val, hur maktstrukturen ser ut och vad den får för konsekvenser.

En annan intervjuperson sa så här:

Jag tycker att det var helt fruktansvärt att vänta på beslut från Migrationsverket. Det tog väldigt lång tid att få beslutet och jag visste inte hur lång tid det skulle ta. En månad? Två månader? Tre? Jag visste inte om jag skulle få stanna eller åka ut. Det tog sex månader innan mitt beslut kom och innan det visste jag ingenting, jag visste inte om jag skulle få tidsbegränsat, permanent eller inget alls. De sex månaderna är de värsta i mitt liv kan jag säga. Då hade jag gärna haft ett jobb i stället för att bara sitta på flyktingboendet i flera månader. Det blev nästan som att sitta i häktet och ingen visste hur länge som jag skulle vara där. Och om man frågade Migrationsverket någonting fick man inget svar.

(Man, idag 35 år, 25 år vid ankomsten till Sverige 2015).

I citatet beskriver intervjupersonen bristen på kontroll över den egna situationen och jämför upplevelsen av att vistas på flyktingboende utan möjlighet till sysselsättning med att "sitta i häktet". Den långa väntan upplevs som en form av ofrivillig begränsning, intervjupersonen kunde inte planera för framtiden och inte heller fatta egna beslut kring tillvaron. Av uttalandet kring de sex månader som han fick vänta på beslut som "de värsta i mitt liv" kan man förstå att väntan och osäkerheten skapade stress och ångest samt känslor av hopplöshet.

Intervjupersonen uttrycker också en önskan om sysselsättning vilket han inte hade tillgång till innan han fått beslut från Migrationsverket angående uppehållstillstånd, eftersom han vid ankomsten var över 18 år.

Intervjupersonen uttrycker starka känslor av osäkerhet under väntetiden. Under en lång tid visste han inte om han skulle få stanna i Sverige och saknade därför den grundläggande känslan av trygghet och stabilitet. Dessa är centrala i Maslows andra nivå i behovshierarkin och ingår även i bristbehoven (Karlsson, 2022). Ovissheten kring uppehållstillstånd försvårar möjligheten att planera för framtiden samt känna känslor av långsiktig säkerhet. Avsaknaden av sysselsättning innebär svårigheter med att skapa ett sammanhang och att bli delaktig i samhället. Detta kopplar an till behovet av att känna tillhörighet till något. Behovet återfinns i den tredje nivån i Maslows behovshierarki vilket räknas som ett utav bristbehoven (Karlsson, 2022). Eftersom flera av de mer grundläggande behoven, bristbehoven, inte är uppfyllda hos intervjupersonen blir det svårt för honom att kunna fokusera på de högre behoven såsom självförverkligande och personlig utveckling. Detta kan förstås utifrån intervjupersonens frustration över att inte ha kontroll över sin egen situation och framtid.

Intervjupersonens beskrivning om känslan av att "sitta i häktet" kan också tolkas som en upplevelse av att han känner sig isolerad, kontrollerad och övervakad utan möjlighet att påverka situationen. Migrationsverket fungerar här som en auktoritet med makt och kontroll över individens liv. Man kan se det som att Migrationsverket inte verkar genom ett direkt tvång, utan genom att skapa en form av beroendeförhållande där individen är underordnad och helt utlämnad till staten. Detta maktsystem kan liknas med Foucaults teori om pastoralmakt som fungerar genom att styra och kontrollera individer, men som inte innefattar direkt tvång (Axelsson & Qvarsebo, 2017). Ovissheten kring beslutet förstärker

maktstrukturen mellan individ och myndighet och att känslor av osäkerhet och maktlöshet internaliseras av individen som en av följderna.

Båda teorierna är användbara för att förklara intervjupersonens ord på olika sätt. Maslows behovshierarki kan användas i syfte att förklara individens känslor och behov eftersom intervjupersonens citat visar hur bristen på trygghet och meningsfull sysselsättning påverkar personens välmående. Foucaults teori om pastoralmakt förklarar hur systemet som sådant kan skapa maktlöshet och passivitet hos individer (Axelsson & Qvarsebo, 2017). Den bidrar med en djupare förståelse för maktstrukturen.

Vidare om ovissheten kring beslut från Migrationsverket berättar en intervjuperson detta:

Det är en jobbig situation att vänta varje dag och inte veta vad man får för svar. Man kanske får ett bra svar eller kanske får man ett dåligt svar. Tänk om jag hade fått ett dåligt svar, då hade tre år av mitt liv gått. Du kan inte skapa något liv här innan du fått svaret eftersom du inte vet.

(Kvinna, idag 27 år, 17 år vid ankomsten till Sverige).

Denna intervjuperson påvisar hur osäkerhet kring beslut för uppehållstillstånd innebär en brist på grundläggande känslor av trygghet. Hon uttrycker att ovissheten skapar en konstant stress och oro. Känsla av trygghet ingår i den andra nivån i Maslows behovshierarki (Karlsson, 2022). Att gå i skolan innebär att ha tillgång till ett sammanhang och tillhörighet, något som intervjupersonen anser sig vara tursam att få göra. Känsla av tillhörighet är en del av den tredje nivån i Maslows behovshierarki (Karlsson, 2022). Enligt teorin är det svårt för en person som inte uppfyller de mer grundläggande behoven att fokusera på självförverkligande som är en del av den högsta nivån i hierarkin (Karlsson, 2022). Intervjupersonen säger att hon inte kunde ”skapa något liv här” innan hon fått beslut från Migrationsverket, något som visar på att denna osäkerhet hindrade henne från att utvecklas och sträva efter att uppnå högre mål.

Maslows behovshierarki är användbar i tolkningen för att beskriva individens känslor och behov. Denna koppling görs utifrån intervjupersonens beskrivning av hur bristen på trygghet, sysselsättning och framtidsutsikter påverkar välbefinnandet. Pastoralmaktsteorin kan i stället användas för att förklara Migrationsverkets sätt att utöva makt, eftersom personerna försätts i en form av vakuum där de inte kan arbeta, studera eller på något annat sätt bygga en framtid innan de fått beslut från dem.

Samma intervjuperson som i citatet ovan sa även följande, specifikt angående Migrationsverkets bemötande och arbetssätt:

Jag tycker att Migrationsverket måste ha mer förståelse någonstans. Dom frågar inte om hur man kom till Sverige, hur det gick till. Och sen när de kommer till Sverige så säger de ”det här är dom frågorna som vi vill att du svarar på”, och om man inte svarar som de vill så får man inte stanna, då får man åka tillbaka.

(Kvinna, idag 27 år, 17 år vid ankomsten till Sverige).

Citatet belyser hur intervjupersonen upplevde Migrationsverkets förhållningssätt och fokus under asylprocessen som strikt och fyrkantigt. Intervjupersonen förklarar att Migrationsverket saknar förståelse för individen, den resa som individen gjort och de erfarenheter som individen har. Utifrån intervjupersonens beskrivning förstås att metoderna är standardiserade och brister i individuella anpassningar. Det är något som leder till en känsla hos individen av att inte bli hörd och att bli orättvist behandlad. Intervjupersonen berättar att Migrationsverket endast ställer vissa typer av frågor, vilket kan tolkas som att individen inte har möjlighet att nyansera sin egen berättelse och att ge en fullständig och rättvis bild av sin situation.

Trygghetsbehovet är en del i den andra nivån i Maslows behovshierarki och känsla tillhörighet ingår i den tredje (Karlsson, 2022). Utifrån citatet kan man tolka att osäkerheten i asylprocessen och rädslan för att svara ”fel” på Migrationsverkets frågor påverkar individens känsla av trygghet. Detta då det finns en upplevd risk att inte få stanna i landet om ens berättelse inte anses passa inom ramarna. Citatet kan även tolkas som att bristen av förståelse från Migrationsverket kring ens berättelse kan leda till att individen känner sig utanför. Detta kan i sin tur hindra känslan av tillhörighet och därigenom försvåra integrationen.

Foucaults teori om pastoralmakt (Axelsson & Qvarsebo, 2017) är också relevant till detta citat. Migrationsverket har redan sedan innan bestämt vilka frågor som är relevanta samt vilka svar som kommer att accepteras. Detta innebär att det även är Migrationsverket som definierar och avgör vilka berättelser som är legitima och riktiga. Intervjupersonen säger ”om man inte svarar som dom vill så får man inte stanna”, vilket visar på att de sökande anpassar sina berättelser så att de passar in i Migrationsverkets ramar i stället för att fullt ut beskriva sin faktiska berättelse. De sökande personerna anpassar sig efter Migrationsverkets förväntningar och krav, en disciplinering uppstår där individerna lär sig vad som accepteras och vad som kan leda till avslag. Processen skapar ett beroendeförhållande där individerna

underkastar sig de regler som sätts av systemet för att minimera risken att försättas i en osäker position, att riskera att få avslag på sin ansökan. Det går att se att staten använder sig av ett maktsystem som inte innebär ett direkt tvång, utan ett system där individens beteende styrs genom ett implicit hot om konsekvenser.

Maslows behovshierarki kan här användas för att förstå hur Migrationsverkets system påverkar individens känsla av trygghet. Foucaults teori om pastoralmakt kan däremot användas för att förstå maktstrukturer och maktskillnader mellan Migrationsverket och individen.

6.1.2. Lång väntan

Angående den långa väntetiden berättar en intervjuperson detta:

Processen med Migrationsverket är väldigt lång och väntan är väldigt svår. Det tog tre år för mig att få besked från dem. Om du är över 18 år får du inte jobba eller gå i skolan. Du får ingenting, du bara sitter hemma och väntar på svar. Jag hade tur som var 17 år och hann börja i skolan, men för dom andra det var ännu värre för dom kunde inte göra någonting.

(Kvinna, idag 27 år, 17 år vid ankomsten till Sverige).

Att individer som ansökt om uppehållstillstånd ”bara sitter hemma och väntar på svar” visar hur myndigheter kan skapa en situation där de tvingas till passivitet. Maktstrukturen förstärks genom detta, att människor blir beroende av systemet och saknar möjlighet att påverka sin situation. Återigen kan vi se hur detta liknas med Foucaults teori om pastoralmakt – hur staten utövar kontroll genom att reglera och ”ta hand om” individerna, utan direkt tvångsmässiga åtgärder (Axelsson & Qvarsebo, 2017). Maktutövningen som råder är subtil, likt den pastorala makten.

Utifrån ovanstående uttalande kan förstås att den långa väntan på beslut skapar en passiv situation och orsakar psykisk påfrestning. ”Tänk om jag hade fått ett dåligt svar, då hade tre år av mitt liv gått”, en del av citatet som tyder på att intervjupersonen upplevde att väntetiden var en period där livet stod stilla. Framtiden är oförutsägbar och rädslan för ett negativt besked gör det svårt att planera för framtiden, investera i relationer och andra långsiktiga mål. Intervjupersonen berättar att hon hade tur som var under 18 år och därför fick börja skolan ganska omgående, något som inte var verklighet för de personer som hade fyllt 18 år. Detta visar att åldern har betydelse för möjligheten att integreras och ta plats i samhället.

Intervjupersonen berättar att de som var över 18 år hade det ännu värre än henne själv vilket

tyder på en strukturell ojämlikhet där de yngre gavs bättre förutsättningar att hantera den långa väntetiden. Detta antyder att systemet skapar olika grader av utsatthet beroende faktorer som ålder.

Kopplat till citatet kan man se att den långa väntetiden skapar osäkerhet och otrygghet hos individen. Att under en lång tid inte veta vilket besked man kommer få leder till en känsla av instabilitet och maktlöshet. Dessa känslor kan kopplas till Maslows behovshierarki, där känsla av trygghet ingår i den andra nivån av de sju steg som hierarkin består av (Karlsson, 2022). För personer över 18 år, som varken har möjlighet att arbeta eller studera under väntetiden, blir upplevelsen av den ännu värre.

6.2. Otillräckligt samhällsstöd gav upphov till eget driv

I detta tema redogörs för en stark vilja att integreras i det svenska samhället som migranterna hade vid ankomst till Sverige och som fortfarande lever kvar i dem. När samhällets resurser och insatser inte tillgodosåg deras behov väcktes en vilja och ett driv hos intervjupersonerna, något som var av stor betydelse för att möjliggöra integration. Det egna drivet var särskilt framträdande i att lära sig svenska språket. Även viljan att vara självständig i det nya landet var tydlig, därför formulerades två underteman: *att lära sig språket* och *att stå på egna ben*.

6.2.1. Att lära sig språket

En av deltagarna i studien flyttades under sin första tid i Sverige runt mellan olika familjehem och flyktingboenden, för att slutligen bosättas i ett flyktingboende. Initialt vittnar intervjupersonen om att det var positivt att ha fler personer i samma situation som honom själv i sin närhet. Han beskriver däremot hur han snabbt insåg de svårigheter som skapades för att bli en del av det svenska samhället. Detta säger han själv om situationen:

När jag bodde där med de andra grabbarna, det var ju bra... vi kunde hjälpa varandra. Men vi var ju många som pratade samma språk, för vi pratade ju bara våra modersmål hela tiden. Då tänkte jag ”nej här kommer jag inte lära mig svenska”. Man lär sig inte så mycket om man har många som pratar sitt språk, förstår du. Det är lättast att lära sig när man får vara med andra som pratar svenska. Då sa jag till dom att jag helst ville bo i en svensk familj för att lära mig språket och hur det funkar i svenska familjer och så. Till slut fick jag flytta till en svensk familj.

(Man, idag 26 år, 16 år vid ankomsten till Sverige).

Genom citatet framgår hur intervjupersonen såg det som positivt att han och hans vänner på flyktingboendet kunde hjälpa varandra, samtidigt som han såg negativt på situationen i form

av att han inte utmanades att prata svenska. Utifrån detta kan utläsas att intervjupersonens vilja att bli en del av det svenska samhället gjorde honom villig att offra den trygghet som boendet gav honom. Drivkraften att ge sig ut i något främmande kan delvis beskrivas med hjälp av Maslows behovshierarki. Den beskriver hur behov behöver mättas och hur detta ibland kan ske under perioder för att sedan kräva en ytterligare tillfredsställelse (Karlsson, 2022). Genom att vara en del av gemenskapen på flyktingboendet kände intervjupersonen en känsla av tillhörighet. Utanför boendets väggar präglades han av en känsla av utanförskap på grund av hans oförmåga att tala svenska. Ett socialt behov kan därför sägas vara uppnått till en viss grad, men inte tillräckligt, vilket skapade en drivkraft hos intervjupersonen att tillfredsställa behovet ytterligare. Drivkraften att tillfredsställa detta behov ledde till att han flyttade till en svensk familj vilket i sin tur var en stark främjande faktor för integrationen.

Resterande intervjupersoner visar på en tydlig egen drivkraft under sina intervjuer, ytterligare en intervjuperson gör detta i relation till just det svenska språket. Den aktuella intervjupersonen förklarar hur han hoppade av SFI efter endast två månader då han ansåg att han kunde lära sig bättre på egen hand. Själv säger han så här:

Sen började jag SFI, gick två månader där bara tror jag sen tänkte jag ”nej det här är inte min grej”. Jag kommer ihåg att vi satt i ett klassrum och läraren skulle säga massa onödiga saker utan att lära oss språket. Då sa jag till henne ”men du, jag kommer inte stoppa någon och fråga om de kan säga det här och det här till mig för det kan jag googla, jag vill ha riktig information och riktigt språk”, ”tycker du det” sa hon då, ”ja det tycker jag” sa jag och sen började jag plugga som snickare i stället. För de lärde mig liksom ”Hej, hur mår du?” sen kom jag ut och det var ingen som sa det, alla sa ”Tja, hur är det?” och då fattade jag ingenting.

(Man, idag 35 år, 25 år vid ankomsten till Sverige).

Genom citatet blir det tydligt hur intervjupersonen inte upplevde att han lärde sig den typ av svenska som han ansåg att han behövde. Det framgår hur den svenska som lärdes ut skiljde sig markant från den svenska som talas i vardagslivet. Det kan antas att de personer som lärde ut svenska var väl medvetna om att det svenska språket användes på ett annat sätt i folkmun. Detta kan ses som en typ av makt där styret även handlar om omhändertagande, vilket kan beskrivas genom Foucaults pastoralmaktsteori (Axelsson & Qvarsebo, 2017). Situationen visar hur intervjupersonens svensklärare har olika roller. En vägledande och omhändertagande roll i form av att lära honom svenska, och en styrande roll som innebär en chans att påverka i

vilken utsträckning intervjupersonen lär sig språket. På grund av förutsättningarna som styrandet skapade valde intervjupersonen att lämna utbildningen. Vidare förklarar han:

Jag snackade bara liksom, lyssnade på folk på tåget, lyssnade på radion, hörde några ord, ringde en kompis och frågade vad det är för ord och hur man använder det, sen jag kunde prata. Det var så jag lärde mig språket.

(Man, idag 35 år, 25 år vid ankomsten till Sverige).

Genom citatet tydliggörs hur egna metoder tilltas för att de som erbjuds av samhället inte tillgodoser behoven tillräckligt. Samma intervjuperson vittnar också om svårigheter att få i sig tillräckligt med mat efter sin ankomst till Sverige ”jag åt ingen mat alltså, det jag fick passade inte mig så jag mådde inget bra alls”, och förklarar hur han ibland kunde gå dagar utan att äta någon mat. Varför detta skedde kan han inte riktigt svara på. Det kan antas att intervjupersonen har drivkraften att lära sig språket av samma anledningar som tidigare intervjuperson, att han har ett socialt behov som ännu inte är uppnått i den mån som önskas. Detta betyder i sin tur att sociala behov var av större vikt för intervjupersonen än de fysiologiska behoven, i detta fall hunger. Enligt Maslows teori ordnas olika behov i en trappa baserat på vilka behov som ”ska” uppnås först, där de fysiologiska behoven är längst ner på trappan och de sociala behoven finns några steg upp (Karlsson, 2022). Intervjupersonens situation sätter sig därför till viss del emot Maslows behovshierarki. Utifrån ett annat perspektiv kan antas att intervjupersonens starka drivkraft att lära sig svenska språket grundade sig i en önskan att försörja sig på egen hand och därav själv välja var han ska bo och vad han ska äta. Strävan efter att uppfylla det sociala behovet skedde kanske egentligen för att kunna tillgodose mer grundläggande behov såsom hunger.

Det egna drivet var speciellt framträdande i relation till det svenska språket men gjorde sig också synligt i flera aspekter i kombination med språket. En intervjuperson förklarar hur hon under sin första tid i Sverige var bosatt i en större stad där hon rörde sig i kretsar bestående av fler personer som också migrerat till Sverige. ”Jag var tvungen att prata mitt språk för ingen kunde svenska” (kvinna, idag 33 år, 23 vid ankomsten till Sverige), säger hon själv om situationen. Under intervjuens gång blir det tydligt hur intervjupersonen kände trygghet i de anhöriga hon hade i Sverige samtidigt som hon ställdes inför ett dilemma då de också försvårade hennes chanser att integreras i det svenska samhället på grund av språket.

Intervjupersonen beskriver de svårigheter kring arbete och utbildning som uppstår till följd av att inte behärska språket: ”jag måste flytta till ett ställe där det inte är så mycket invandrare för att träffa fler svenskar och prata mer svenska, det var så jag hamnade här”. I citatet och dess kontext framgår hur intervjupersonen lämnade sin trygghet i form av sina anhöriga och flyttade till en främmande stad i syfte att utvecklas i det svenska språket. Det kan antas att intervjupersonen tog valet att flytta på grund av känslan av att hennes anhöriga och vänner hindrade hennes integrering i det svenska samhället. Detta visar ännu en gång på vikten av att känna tillhörighet i den stora kontexten. Trots att intervjupersonen kände en stark tillhörighet bland sina anhöriga och vänner var det inte tillräckligt för att mätta behovet. Detta ledde till att intervjupersonen flyttade ifrån den enda kontext som hon kände tillhörighet till, för att känna större tillhörighet någon annanstans.

Vidare förklarar intervjupersonen hur hon fått tillgodoräkna sin utbildning från hennes hemland men att hon haft svårt att arbeta inom den sektorn på grund av språkbarriärer. Efter att hon flyttat var hon tvungen att ta jobb inom en annan sektor då hon nu stod på egna ben och inte längre kunde tillförlita sig på sina anhöriga. Vidare förklarar intervjupersonen hur det idag är oroligt på arbetsplatsen och flera anställningar är osäkra, där hennes egen är inräknad. När hon pratar om situationen avslutar hon med: ”det är nog dags för mig och flytta härifrån nu, och göra det jag faktiskt vill”. Ur citatet kan utläsas hur intervjupersonen ser detta som en motivation att ta sig an nya utmaningar i livet. Detta kan ses som en form av självförverkligande som sker för att fortsätta utvecklas (Karlsson, 2022). Möjligtvis kan intervjupersonen idag ha tillgodosett sina grundläggande behov och kan därför röra sig uppåt till de självförverkligande behoven.

6.2.2. Att stå på egna ben

Vad gäller det egna drivet fanns en tydlig gemensam nämnare hos alla intervjupersonen i form av ett mod att våga ge sig ut i det svenska samhället utan att veta någonting om det. En intervjuperson säger: ”jag kunde ingenting med språket, jag bara plockade disk, jag kunde inte kommunicera med någon” (man, idag 30 år, 20 år vid ankomsten till Sverige). Att ge sig ut i ett främmande arbete i ett främmande land utan att ha möjlighet att kommunicera med någon kan ses som ett starkt tecken på mod som rimligtvis kan komma från viljan att stå på egna ben. Detta citat kan diskuteras med hjälp av Foucaults teori om pastoralmakt. Sociala system och normer skapar en förväntning på individen att anpassas till det nya samhället

(Axelsson & Qvarsebo, 2017). Intervjupersonen beskriver hur han inte har möjlighet att kommunicera med andra vilket innebär en maktlöshet inför de sociala och ekonomiska delar i samhället som kräver kommunikation för att lyckas. Det kan tolkas som att intervjupersonen inte bara är begränsad i friheten att uttrycka sig utan också i hans möjlighet att påverka sin sociala situation. Detta kan ses som en form av disciplinerad makt där individen befinner sig i en situation som måste lösas på egen hand.

En annan intervjuperson säger ”i min värld det finns inte att gå till socialen igen” (man, idag 35 år, 25 år vid ankomsten till Sverige), vilket visar på hur personen hellre löste sin situation på egen hand än att ta hjälp av någon professionell. Citatet kan kopplas till begreppen *självdisciplin* och *självreglering*, som är centrala inom Foucaults pastoralmakt (Axelsson & Qvarsebo, 2017). En inre norm om att inte vilja ta emot stöd från statliga institutioner eller professionella kan tolkas som ett uttryck för en internaliserad makt, i detta fall där intervjupersonen i stället för att ta emot hjälp hellre tar ansvar för sin egen situation.

Pastoralmakten handlar delvis om hur individer internaliserar normer och regler för hur man ”ska” vara i samhället (Axelsson & Qvarsebo, 2017). Genom citatet kan utläsas hur personen inte bara vägrar att gå till socialtjänsten, utan också hur personen anpassar sitt agerande för att inte bli betraktad som svag eller beroende. Intervjupersonen beskriver en situation som kan tolkas som att han format sig själv efter samhällets förväntningar om självständighet. Detta kan ses som ett uttryck för pastoralmakt – individer behöver inte en yttre makt för att följa dessa normer, det har blivit en del av deras självbild (Axelsson & Qvarsebo, 2017).

Båda de citat som presenterats under detta undertema handlar om hur individer förhåller sig till de maktstrukturer som Foucault beskriver. Intervjupersonerna känner ansvar för sina liv, de agerar i enlighet med interna normer och väljer självständighet trots svårigheter. Det kan sägas att individerna både är styrda och fria – styrda av samhällets osynliga normer och fria att agera enligt dessa normer för att passa in.

Det kan även antas att intervjupersonerna gör allt detta för att finna tillhörighet i ett land som på många sätt skiljer sig från de omständigheter där de är uppvuxna. Drivkraften som kommer genom detta mod och viljan att stå på egna ben kan förklaras genom en stark önskan att uppfylla de olika behoven i Maslows behovshierarki. Intervjupersonernas driv att uppfylla dessa behov har tydligt förbättrat deras chanser att integreras i det svenska samhället. Andra uttryck som var frekvent förekommande hos intervjupersonerna i relation till detta var: ”jag

ska klara mig själv, jag är uppvuxen så”, ”om jag behöver någonting, jag tar ansvar för mig själv” och ”jag väntar inte på hjälp från andra, jag hjälper mig själv”. Alla dessa uttryck kan kopplas till en strävan efter självförverkligande, vilket är ett behov som befinner sig på Maslows högsta nivå (Karlsson, 2022). Citaten handlar om att ta kontroll över sitt eget liv och lösa problem utan att vara beroende av andra. Detta tyder på en inre styrka och vilja att växa som individ. Även detta är ett tydligt exempel på ett eget driv som i längden bidragit till att intervjupersonerna har utmanat sig själva och därmed förbättrat sin integration i det svenska samhället.

6.3. Starkt formellt stöd för en bra start

Det tredje temat behandlar det formella stödet i form av hjälp och stöd från myndigheter som identifierades av intervjupersonerna som en viktig aspekt av den initiala tiden i Sverige. Intervjupersonerna lyfte fram två områden som var betydelsefulla inom mottagningen att erbjudas stöd i för integrering i det svenska samhället. Dessa resulterade i två underteman: *ekonomiskt stöd* och *stöd i att lära sig svenska*.

6.3.1. Ekonomiskt stöd

Vad gäller det ekonomiska stödet var det ofta den första typen av stöd som intervjupersonerna nämnde. En intervjuperson säger så här: ”under den där tiden du måste få stöd med pengar och allting, så då var det socialtjänsten jag fick hjälp av, då hjälpte dom mig med allt” (kvinna, idag 33 år, 23 år vid ankomsten till Sverige). Intervjupersonen förtydligar sedan att ”allt” innebär olika former av utgifter som personen behöver stöd i att betala, stödet handlar med andra ord om pengar. I flera avseenden var just det ekonomiska stödet det enda typ av stöd som intervjupersonerna nämnde vilket kan antas bero på att detta var av störst vikt för att säkerställa en grundläggande trygghet samt för möjligheten att fokusera på andra delar i integrationsprocessen.

En annan intervjuperson säger: ”jag fick hjälp med pengar då av socialen den perioden, det är det enda jag fick hjälp med, men det var också det enda jag behövde” (man, idag 30 år, 20 år vid ankomsten till Sverige). Under intervjuerna blir det tydligt hur det ekonomiska stödet var det mest avgörande för intervjupersonerna. I det aktuella citatet framkommer hur just det ekonomiska stödet också var det enda som personen var i behov av. Detta kan tolkas bero på att flertalet behov tillgodoses om det finns ekonomiska resurser att täcka dem. Detta går att

koppla till de två första nivåerna i Maslows behovshierarki, vilket är de fysiologiska behoven och behovet av säkerhet och trygghet (Karlsson, 2022). Ekonomiskt stöd kan kopplas till nivån som berör fysiologiska behov då det utan tillräckliga ekonomiska resurser är svårt att tillgodose de behov som nivån innefattar. I de fall som personer kan tillgodose detta, vilket intervjupersonerna har möjlighet till på grund av det ekonomiska stöd de erbjuds, skapas också bättre förutsättningar för en stabil grund och välmående. Ett tillgodoseande av dessa behov är en förutsättning för att fokusera på andra behov i hierarkin. Stödet går även att koppla till säkerhetsbehov då en stabil ekonomisk situation ger en känsla av säkerhet. Utan en ekonomisk trygghet ökar risken för känslor av oro och osäkerhet inför framtiden, vilket i sin tur kan försvåra intervjupersonernas anpassning till det nya livet. Ekonomiskt stöd är därför inte bara avgörande för att möta grundläggande behov utan också för att skapa en känsla av trygghet och långsiktig stabilitet och välmående.

6.3.2. Stöd i att lära sig svenska

Vidare framkom stöd i att lära sig svenska som ett viktigt stödområde. Intervjupersonerna betonade vikten av att kunna navigera i det svenska språket för att skapa förutsättningar att vara en del av samhället. Intervjupersonerna tydliggör hur språket var den del som var av störst vikt för integrationen i samhället. De såg språket som en nyckel till att skapa sociala relationer och att få tillgång till arbetsmarknaden. Flera intervjupersoner betonar hur stödet kring just detta var avgörande, en intervjuperson säger:

Ja men det är svårt eftersom vi inte kunde språket så vi kunde inte kommunicera med någon, det behövde vi stöd med. Det är jättesvårt när man inte förstår språket. Då är man inte välkommen någonstans för att jag inte förstår dig och du förstår inte mig och då blir man utanför, så var det i början alltså.

(Kvinna, idag 27 år, 17 år vid ankomsten till Sverige).

Citatet tydliggör svårigheterna med att inte kunna språket. Genom citatet kan utläsas hur detta leder till svårigheter att kommunicera med människor och hur det i sin tur skapar en känsla av utanförskap och rädsla att inte vara välkommen. I citatet betonas hur intervjupersonen såg det som mycket viktigt att få stöd inom detta område. Detta framkom vidare hos flertalet intervjupersoner, medan vissa, som uppmärksammats tidigare i resultatet, var sitt eget stöd i lärandet av det svenska språket. Den aktuella intervjupersonen säger: ”språket är väldigt viktigt kan jag säga, alltså om man ska kontakta folk och prata och jobba och så. Men det

klarade jag bättre själv” (man, idag 35 år, 25 år vid ankomsten till Sverige). Utifrån detta kan utläsas att intervjupersonen ansåg det vara viktigt att lära sig språket i samma utsträckning som resterande intervjupersoner, men att stödet personen erbjöds inte tillgodosåg behoven tillräckligt. Utöver detta är resterande intervjupersoner nöjda med det stöd som erbjöds inom området och såg det som en positiv del i mottagningen.

Vikten av stöd inom detta område kan antas bero på en strävan efter att integreras i samhället, vilket även det kan kopplas till Maslows behovshierarki. Viktiga delar inom teorin är tillhörighet och erkännande (Karlsson, 2022). Detta är två delar som kan antas uppnås med hjälp av språkkunskaper. Språket kan sägas ha en direkt koppling till de sociala behoven då personer genom att kunna kommunicera också har möjlighet att bygga relationer med människor i samhället. Detta bidrar till en känsla av tillhörighet och engagemang i sina sociala relationer. Vidare bidrar språkkunskaper även till möjligheter att delta på arbetsmarknaden vilket bidrar till att personer känner sig självständiga. I sin tur kan detta leda till en känsla av prestation och erkännande, vilka är viktiga delar för att öka självkänsla och känsla av värde.

Avslutningsvis är det möjligt att analysera båda dessa stödområden i relation till Foucaults pastoralmaktsteori. Teorin berör bland annat en formande del, ett subtilt styrande som i viss mån syftar till att forma individer (Axelsson & Qvarsebo, 2017). De erfarenheter som intervjupersonerna beskriver kring vikten av ekonomiskt stöd och stöd i att lära sig det svenska språket går därför att diskuteras i relation till denna teori. Stöd inom dessa områden kan ses som en form av pastoralmakt då samhällsaktörer inte bara tillhandahåller materiella resurser utan också deltar aktivt i att forma individens egen förmåga att anpassa sig till det svenska samhället (Axelsson & Qvarsebo, 2017). Det ekonomiska stödet kan antas vara ett sätt att ”ta hand om” individen då detta ger dem möjlighet att överleva och delta i samhället. Stödet i språkinlärning kan i stället ses som en form av ”utbildning” där individen lär sig kulturella och kommunikativa verktyg för att i sin tur skapa möjlighet till deltagande i samhället. Genom att erbjuda dessa typer av stöd formar staten och samhällsaktörer individernas relation till det svenska samhället. Detta ger människor verktyg och resurser som ökar deras chanser att delta och bli accepterade i samhället, vilket tillsammans med kontroll är centrala aspekter inom pastoralmakten (Axelsson & Qvarsebo, 2017). Genom stödet är det möjligt för staten att skapa en struktur som gör individen till en ”duglig” samhällsmedlem, som därmed följer de normer och värderingar som finns där. Sammanfattningsvis kan sägas

att denna tolkning visar på hur teorin kan användas för att integrera individer i samhället, samtidigt som deras plats i samhället formas på ett sätt som är både omhändertagande och styrande.

6.4. Betydelsen av sociala kontakter

Detta tema behandlar migranternas upplevelser om hur Sveriges medborgare har varit av betydelse för deras integrationsprocess. Några berättar att de har varit hjälpsamma och fungerat som ett stöd för dem medan andra berättar att de inte upplevt stöd från dem alls. Vissa beskriver medborgarna som kalla och stängda och berättar att de inte tagit några initiativ till kontakt. Därav har följande underteman formulerats: *avsaknad av sociala kontakter hämmar integrationen och tillgången till sociala kontakter främjar integrationen.*

6.4.1. Avsaknad av sociala kontakter hämmar integrationen

En intervjuperson säger så här:

I början var det ju lite så att...man träffade inte folk. Folket här är så att de inte vågar prata med folk de inte känner. Alltså jag är uppvuxen med att prata, hälsa, trots att man inte är vänner kan man hälsa och säga hej. Jag har bott i min lägenhet i sex år och hälsar fortfarande inte på grannarna och jag är inte uppvuxen så, så det är ju lite skillnad. Och sen är det ju svårt att få det första jobbet också. Det går ju bra när man har fått sitt första jobb för då har man ju en referens och känner alla och då blir det lättare med nästa, och jag fick ju jobbet från min bror så jag hade lite tur. Det är inte så lätt att få kontakt med svenskarna alltså, de dömer innan de känner folk så då blir det också svårt med att få jobb. Men när man kommer ut i samhället och får jobba och så där så är det lättare.

(Man, idag 30 år, 20 år vid ankomsten till Sverige 2015).

I detta citat kan man se hur intervjupersonen lyfter utmaningar med att skapa sociala kontakter i Sverige då interaktionsmönstren i samhället skiljer sig mycket från hans tidigare erfarenheter. Intervjupersonen beskriver hur det är svårt att skapa relationer och att detta kan påverka möjligheterna att få arbete eftersom nätverk och referenser är viktiga i det avseendet. Han påpekar också att det blir enklare att integreras socialt när man kommit in på arbetsmarknaden.

I citatet kan man se hur individen möter en form av osynlig social ordning med normer för hur man interagerar med varandra, till exempel nämner han att man inte hälsar på främlingar och att det ofta krävs referenser för att kunna skaffa ett jobb. Man kan se det som att normerna

har en maktfunktion som disciplinerar och styr individens möjligheter att inkluderas i samhället. Intervjupersonen uttrycker frustration över att behöva anpassa sig till de strukturer som finns vilket påvisar maktens roll genom sociala regler och exkludering. Med denna aspekt kan man knyta intervjupersonens uttalande till Foucaults teori om pastoralmakt, vilken handlar om att utöva makt på ett subtilt sätt genom disciplinering och vägledning (Axelsson & Qvarsebo, 2017). Denna teori är användbar för att beskriva (osynliga) maktstrukturer och social kontroll.

Maslows behovshierarki kan också användas i analysen av detta citat. Teorin utgår ifrån en hierarkisk ordning av behov och består av sju nivåer (Karlsson, 2022). Man kan utifrån citatet se hur intervjupersonen kämpat med att uppfylla det sociala behovet att känna tillhörighet genom att försöka etablera sociala kontakter samt att skapa en stabil plats i samhället genom arbete. Känslan av att höra till är en del av Maslows behovshierarki och infinner sig den andra nivån (Karlsson, 2022).

En annan intervjuperson vittnade om något liknande som föregående person: ”det är väldigt kallt i det här landet. Alltså jag tycker om kallt. Jag är en varm person så det spelar ingen roll för mig, det är personerna som är kalla om man kan säga så” (Man, idag 35 år, 25 år vid ankomsten till Sverige). Genom detta citat förtydligas det att Sveriges invånare är stängda och inte gärna interagerar med personer som de inte känner. De upplevs som ”kalla” vilket kan tolkas som att de är reserverade, distanserade och möjligtvis ovänliga.

6.4.2. Tillgång till sociala kontakter främjar integrationen

Angående hur sociala kontakter kan främja integrationen berättar en intervjuperson följande:

Det är jättesvårt när man inte förstår språket. Då är man inte välkommen någonstans för att jag inte förstår dig och du förstår inte mig och då blir man utanför, så var det i början alltså. Men jag hade en kontaktperson när jag kom till Sverige som hjälpte mig. Dom är nästan som föräldrar och vi pratar fortfarande och dom hjälper mig fortfarande fast det är tio år sedan jag kom hit, med kontakten med myndigheter när jag inte förstått och sådant.

(Kvinna, idag 27 år, 17 år vid ankomsten till Sverige).

Genom detta citat förstår man att språkbarriärer skapar hinder för det sociala och kommunikativa. Det leder till känslan av att vara utestängd från sammanhanget och att inte vara välkommen, något som försvårar sociala interaktioner med människor och att känna att man hör till. Det framgår dock också att intervjupersonen har haft en kontaktperson som har

spelat en stor roll i anpassningen till samhället. På så vis belyses vikten av stöd och vägledning från människor i sin närhet för att hantera olika utmaningar. Intervjupersonen påpekar att kontaktpersonen/personerna har fungerat som föräldrar och att de har underlättat för henne både praktiskt och socialt.

Intervjupersonen upplever en form av social exkludering på grund av de språkbarriärer som råder. Detta kan tolkas som ett uttryck för hur samhället använder språk som ett verktyg för att definiera och kontrollera tillhörighet. Utifrån Foucaults pastoralmaktteori kan detta ses som att språket blir som ett gränssättande och disciplinerande verktyg där de som kan kommunicera blir inkluderade i sociala sammanhang medan de som inte kan kommunicera blir exkluderade från dem. De som inte kan språket hamnar utanför och ställs i underordnad position i samhället. Kontakten som intervjupersonen har med sin kontaktperson kan tolkas som att denne har en form av omhändertagande roll. Detta kan liknas med ”herden” som omnämns i teoribeskrivningen av den pastorala makten eller ”herdemakten” som den också kallas (Axelsson & Qvorsebo, 2017).

I citatet beskriver intervjupersonen en utmaning med att skaffa sociala kontakter. Därigenom kan det förstås att det har varit svårt att tillgodose det sociala behovet, att känna tillhörighet och gemenskap. Detta behov finns med i den andra nivån i Maslows behovshierarki (Karlsson, 2022). Intervjupersonen anser att det är svårare för någon som inte behärskar språket att skapa relationer och känna sig accepterad vilket blir ett hinder för att tillfredsställa de sociala behoven. Kontaktpersonen bidrog med att hjälpa henne att tillgodose detta behov, vilket på längre sikt skapar möjligheter att uppfylla de högre behoven i hierarkin, växtbehoven. Denna teori är mer passande till att förklara personens utsaga än pastoralmaktsteorin. Detta då intervjupersonens fokus ligger i den egna upplevelsen av att exkluderas från samhället på grund av språkbarriärerna och betydelsen av att få hjälp från någon annan för att kunna tillgodose sociala behov.

Trots att citatet belyser svårigheterna med språkbarriärerna och hur detta hämmar integrationen, ligger tyngden i uttalandet i relationen till kontaktpersonen och hur viktig denna sociala kontakt varit för henne. Därför presenteras detta citat och analysen av det under denna underrubrik.

En annan intervjuperson berättar detta kring hur de sociala kontakterna har främjat integrationen:

Jag började ganska tidigt i skolan, efter kanske bara en månad. Och när jag gick i skolan så träffade jag många elever, och de var väldigt trevliga och ville hjälpa liksom så då kunde jag komma in i landet fort. De pratade mycket med mig och chattade och sådant. Så då när jag skrev fel kunde dom hjälpa mig hur man skriver rätt. Men du måste också ha någon att prata med för att lära dig liksom, inte bara skriva ord. Kanske en arbetskamrat eller vem som helst liksom. Det har hjälpt mig mycket. Jag kunde komma in i landet fort liksom. Gå i skolan, lära sig svenska, prata med folk och så, det är så man lär sig och annars blir man utanför för man har inte kontakt med någon liksom.

(Man, idag 25 år, 15 år vid ankomsten till Sverige).

Här kan man se hur socialt stöd och interaktioner med andra underlättat integrationen i Sverige. Att tidigt få tillgång till undervisning i skolan samt vänliga och hjälpsamma klasskamrater gjorde anpassningen till samhället samt processen att lära sig språket lättare för intervjupersonen. I citatet belyses även vikten av verbal kontakt med någon som behärskar språket för att själv kunna lära sig. Detta visar hur sociala kontakter är av stor vikt för att undvika att hamna i utanförskap samt för att kunna etablera sig i ett nytt samhälle.

Intervjupersonen får stöd och hjälp i skolan där eleverna fungerar som vägledare och stöttar individen med både praktiskt och socialt stöd, vilket underlättar integrationen för honom. Citatet kan tolkas som att vägledningen som eleverna ger intervjupersonen kan liknas med pastoralmaktens funktion, eftersom styrningen enligt denna teori utövas med omsorg (Axelsson & Qvarsebo, 2017). Denna teori blir dock lite långsökt att tillämpa och är inte anpassad efter denna kontext eftersom eleverna inte har den form av makt som Foucaults pastoralmaktteori beskriver i huvudsak.

Maslows behovshierarki beskriver människors strävan efter att tillgodose olika behov på en hierarkisk trappa med sju punkter (Karlsson, 2022). Intervjupersonen ger i citatet uttryck för behovet av social tillhörighet vilken är viktig för integrationen i samhället. Hjälp som han får från sina klasskamrater leder till att han snabbare och enklare kan anpassa sig och integreras då han både lär sig språket och får tillhöra en grupp. Känslan av att höra till finns med i den tredje nivån i Maslows behovshierarki (Karlsson, 2022). Det är ett grundläggande behov som enligt teorin måste uppfyllas för att en individ ska kunna sträva efter att tillgodose de högre behoven som till exempel självförverkligande. Denna teori passar bra för att förklara detta citat eftersom citatets fokus ligger i den egna upplevelsen av sociala kontakter för integreras i samhället och känna tillhörighet.

7. Diskussion och slutsatser

Studien syftade till att undersöka hur personer som migrerade till Sverige under 2015 upplevde mottagningen samt hur olika delar inom den har varit betydelsefulla för integrationen. Vilka positiva respektive negativa delar som intervjupersonerna såg inom mottagningen går starkt att koppla till de delar som ansågs hämma respektive främja integrationen. De delar som ansågs främjande för integrationen var fler än de hämmande. Sociala kontakter framkom som en positiv del och intervjupersonerna vittnade om att avsaknad av detta innebar svårigheter att känna tillhörighet. De sociala kontakterna kan förstås som viktiga för integrationen då de bidrar till ökad kunskap hos migranterna kring de sociala normer och värderingar som finns i samhället. De kan också bidra till att minska svårigheterna och avståndet till det svenska samhället. I relation till detta står även språkinläring då intervjupersonerna beskrev hur detta var viktigt för möjligheten att skapa sociala kontakter. Språket beskrevs vidare ha en avgörande roll för den sociala integrationen och påverkade bland annat tillgången till arbete och utbildning, minskat utanförskap och en ökad känsla av samhörighet. Dessa delar var mest framträdande gällande positiva upplevelser av mottagningen i Sverige. Även ekonomiskt stöd under den första tiden i Sverige framkom som viktigt.

Slutligen identifierades det egna drivet som också hade positiv inverkan på integrationen. Detta var inget som uttryckligen sades av intervjupersonerna utan tolkades i efterhand av författarna. Det egna drivet var framträdande i samtliga intervjuer, dock speciellt framträdande för de intervjupersoner som var över 18 år vid ankomsten till Sverige. Det kan antas bero på skillnader i det stöd som samhället erbjuder för personer över respektive under 18 år, under tiden som de väntar på beslut från Migrationsverket. Bristen på stöd till personer över 18 år under asylprocessen innebar att de spenderade den mesta av tiden på flyktingboenden tillsammans med andra personer i liknande situationer. De fick själva kämpa för att integreras på grund av avsaknaden av professionellt stöd. Detta kunde sedan ses följa intervjupersonerna när Migrationsverkets beslut var fastställt. Viljan att arbeta för sig själv och ta sig framåt bestod.

Ett område som försvårade integrationen i samhället och upplevdes som en negativ del av mottagningen var väntan på svar från Migrationsverket. Detta område har därför varit betydelsefullt för integrationen i negativ bemärkelse. De intervjupersoner som var under 18 år

vid ankomsten till Sverige beskrev inte väntetiden som lika outhärdlig som de över 18 år. De yngre personerna beskrev väntan som en tid full av oro inför framtiden. Samtidigt ansåg de att den var hanterbar på grund av att de kunde gå i skolan och på så sätt bli en del av samhället. Intervjupersonerna som var över 18 år vid ankomsten beskrev samma oro. De beskrev hur tiden kunde liknas med att "sitta i häktet", vilket tyder på att tiden var svår för dem. Vidare beskrevs hur de under väntetiden inte fick möjlighet att integreras då språkkurser och andra insatser inte fick påbörjas. Väntetiden upplevdes därför av de äldre intervjupersonerna som ett stort hinder för integrationen. Det kan dock antas att väntetiden sågs som ett hinder även för de yngre intervjupersonerna då det var svårt att finna motivation till att kämpa för ett liv i Sverige på grund av ovissheten kring om de skulle få stanna eller ej. Migrationsverkets arbete och bemötande var det enda intervjupersonerna direkt önskat hade fungerat bättre inom mottagningsprocessen.

Att migranterna skulle vara missnöjda med stödet, vilket var den initiala förväntningen av denna studies författare, baserades på den tidigare forskningen som presenterats och som pekade på omfattande utmaningar inom mottagningssystemen i Sverige och hela Europa under och efter flyktingkrisen 2015. Exempelvis beskriver Lienen och LeRoux-Rutledge (2022) samt Lundberg et al. (2022) hur strukturella brister och en negativ samhällsdiskurs påverkade både mottagandet och integrationen av migranter. Siedel och James (2019) antydde att kvaliteten på mottagandet i Sverige försämrades i och med flyktingkrisen. Detta var också en bidragande faktor till en förväntan om att migranterna skulle vara missnöjda med stödet. I resultatet i denna studie framkommer att intervjupersonerna generellt var nöjda med mottagningen i Sverige. En del av dem lyfte att Sveriges befolkning kunde vara svår att få kontakt med vilket de ansåg som negativt. Denna upplevelse var extra framträdande hos intervjupersonerna som var över 18 år vid ankomsten till Sverige. Detta kan antas bero på avsaknaden av sysselsättning då tillgången till sysselsättning ofta även innebär tillgång till ett socialt sammanhang. Att Sveriges civilbefolkning var svår att få kontakt med kan antas härstamma från medias negativa framställning av migranter, som Lienen och LeRoux-Rutledge (2022) och Lundberg et al. (2022) antyder, men det är omöjligt att svara på om så är fallet i denna studie.

Strukturella brister är något som många av intervjupersonerna beskrev, framför allt de som var över 18 år vid ankomsten till Sverige. Dessa brister var nästan uteslutande kopplade till Migrationsverket och de långa väntetiderna, ett resultat som inte var förvånande. Att

väntetider lyfts fram som en negativ aspekt kan kopplas till Boccagni och Righards (2020) samt Dierdre et al. (2022) studier om integration och samhällsstöd. Dessa studier betonar vikten av samarbete mellan olika professioner och belyser hur en brist på resurser och tillgång till välfärdstjänster kan skapa hinder för integration. Det är möjligt att det stöd som migranterna i detta fall har fått har varit tillräckligt resursstarkt för att skapa en positiv upplevelse, men att den långsamma handläggningen hos Migrationsverket fortfarande upplevs som ett problem.

Schütze (2025) beskriver hur en positiv upplevelse av Migrationsverket är starkt kopplat till ett ökat förtroende för dem. Intervjupersonerna i denna studie beskriver hur väntetiden var svår för dem att hantera och de ger en bild av en uppgivenhet kring hjälp från myndigheten. Ingen intervjuperson antydde direkt att de har ett minskat eller obefintligt förtroende för myndigheten. Däremot berättar de att de inte längre finner det ”lönt” att ta hjälp av Migrationsverket, vilket kan tyda på ett lågt förtroende för denna myndighet. Om resultatet i Schützes studie visar på ett samband mellan positiva erfarenheter och ökat förtroende för Migrationsverket kan det antas att negativa erfarenheter innebär ett minskat förtroende, vilket denna studie genom våra tolkningar bekräftar.

Sammanfattningsvis följer studiens resultat och analys på många sätt den tidigare forskningen, men det finns också en del som är avvikande. Något som identifierades som ett problemområde, och som även var förväntat efter läsning av den tidigare forskningen, var migranternas oro under asylprocessen. Samtliga intervjupersoner vittnade om detta och beskrev hur sysselsättning under perioden hade varit av betydelse. Därför ser vi hur ett viktigt område att forska mer kring kan vara hur sysselsättning och aktivitet kan fungera som en skyddsfaktor mot psykisk ohälsa under asylprocessen.

8. Referenser

- Anderson, B. (2017). The Politics of Pests: Immigration and the Invasive Other. *Social Research*, 84(1), 7–28.
- Axelsson, T., & Qvarsebo, J. (2017). *Maktens skepnader och effekter: maktanalys i Foucaults anda*. Studentlitteratur.
- Boccagni, P., & Righard, E. (2020). Social work with refugee and displaced populations in Europe: (dis)continuities, dilemmas, developments. *European Journal of Social Work*, 23(3), 375–383. <https://doi.org/10.1080/13691457.2020.1767941>
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3 uppl.). Liber.
- Deirdre, H., Shirley, M., O’Riordan., & Reana, M. (2022). Supporting languages: The socio-educational integration of migrant and refugee children and young people. *Children & Society*, 36(3), 369–385. <https://doi.org/10.1111/chso.12525>
- Europaparlamentet. (16 april 2024). *Orsakerna bakom migration: varför migrerar människor?*
<https://www.europarl.europa.eu/topics/sv/article/20200624STO81906/orsakerna-bakom-migration-varfor-migrerar-manniskor#:~:text=Migration%20%C3%A4r%20n%C3%A4r%20m%C3%A4nniskor%20f%C3%B6rflyttar%20sig%20fr%C3%A5n%20en,olika%20sk%C3%A4l%20bland%20annat%20ekonomiska%20milj%C3%B6m%C3%A4ssiga%20och%20sociala.>
- Foucault, M. (1982). *The Subject and Power*. The University of Chicago Press. <https://foucault.info/documents/foucault.power/>
- Historiska institutionen. (4 september 2017). *Invandringens historia – från ”folkhemmet” till dagens Sverige*. <https://www.su.se/cmlink/stockholms-universitet-humanistiska-fakulteten/historiska-institutionen-nod/historiska-institutionen/publikationer/nya-publikationer/invandringens-historia-fr%C3%A5n-folkhemmet-till-dagens-sverige-1.345056>
- Justitiedepartementet. (2021). *Lagrådsremiss: Ändrade regler i utlänningslagen*. <https://www.regeringen.se/contentassets/fba5199a65f348269d82a8e6e146bda9/andrade-regler-i-utlanningslagen.pdf>

Karlsson, L. (2022). *Psykologins grunder* (7 uppl.). Studentlitteratur.

Lag om mottagande av asylsökande m.fl. (SFS 1994:137). Justitiedepartementet.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1994137-om-mottagande-av-asylsokande-m.fl_sfs-1994-137

LeMaster, J., Broadbridge, C., Lumley, M., Arnetz, J., Arfken, C., Fetters, M., Jamil, H., Pole, N., & Arnetz, B. (2018). Acculturation and post-migration psychological symptoms among Iraqi refugees: A path analysis. *American Journal of Orthopsychiatry*, 88(1), 38-47.

<https://doi.org/10.1037/ort0000240>

Lienen, C., & LeRoux-Rutlage, E. (2024). Refugee Identity and Integration in Germany during the European “Migration Crisis”: Why Local Community Support Matters, and Why Policy Gets It Wrong. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 22(4), 697-713.

<https://doi.org/10.1080/15562948.2022.2098445>

Lundberg, A., Lindberg, A., & Muftee, M. (2022). Även om du är analfabet så antar jag att du ändå har en tidsuppfattning som alla andra. *Sociologisk forskning*, 59(3), 253–278.

<https://doi.org/10.37062/sf.59.23570>

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, 50, 370–396.

Migrationsverket. (u.å.). *Att ansöka om asyl – så går det*

till. <https://www.migrationsverket.se/du-vill-ansoka/asyl/att-ansoka-om-asyl.html#sa-gar-det-till>

Migrationsverket. (16 juni 2023). *Olika myndigheters ansvar för asylsökande.*

<https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Om-asylsokande/Olika-myndigheters-ansvar.html>

Migrationsverket. (17 oktober 2024). *Migrationsverket svarar: Mottagning och boende för asylsökande – hur fungerar det?*

<https://www.migrationsverket.se/omigrationsverket/aktuellt/migrationsverketsvarar/migrationsverketsvarar/migrationsverketsvararmottagningochboendeforasylsokandehurfungerardet.4.72cc6cbb19262add97743e.html>

Prop. 1993/94:94. *Mottagande av asylsökande m.m.* <https://data.riksdagen.se/fil/3A5800AB-7835-4EC3-97A3-276BC2FF91C0>

Regeringskansliet. (4 mars 2016). *Ändring av bestämmelserna om rätt till bistånd i lagen om mottagande av asylsökande m.fl.* <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/lagratsremiss/2016/03/andring-av-bestammelserna-om-ratt-till-bistand-i-lagen-om-mottagande-av-asylsokande-m.fl/>

Regeringskansliet. (13 juni 2024). *Mål för integration.* <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/integration/mal-for-integration/>

Sandström, L. (2023). Asylsökande flyktingar och den svenska "tryggheten". *Sociologisk forskning*, 60(1), 5–32. <https://doi.org/10.37062/sf.60.24453>

Schütze, C. (2025). Migrants' Trust in the Swedish Migration Agency: Exploring Influencing Factors Through Large-Scale Survey Data. *Journal of International Migration and Integration*. <https://doi.org/10.1007/s12134-024-01227-9>

Seidel, F. A., & James, S. (2019). Unaccompanied Refugee Minors in Sweden: Challenges in Residential Care and the Role of Professional Social Work. *Residential Treatment for Children and Youth*, 36(2), 83–101. <https://doi.org/10.1080/0886571X.2019.1571982>

Sveriges kommuner och regioner. (13 mars 2024). *Ansvarsfördelning, regelverk - mottagande av asylsökande och nyanlända.* <https://skr.se/skr/integrationsocialomsorg/asylochflyktingmottagandeintegration/ansvarsfordelningregelverk.3366.html>

Utredningen om ett ordnat initialt mottagande av asylsökande. (2024). *Mottagandelagen. En ny lag för ordnat asylmottagande och effektivt återvändande* (SOU 2024:68). <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2024/10/sou-202468/>

Bilagor

Bilaga 1: Intervjuguide

Intervjuguide:

Öppningsfrågor:

- När kom du till Sverige?
- Hur gammal var du när du kom till Sverige?
- Hade du någon med dig när du kom till Sverige? Om ja, vem?
- Hur såg ditt nätverk ut i Sverige (familj, vänner, släkt)?

Migrationsupplevelse:

- Hur var det för dig att komma till ett nytt land? Berätta gärna på generell och bred nivå
- Kan du berätta om din upplevelse av Sverige när du kom hit?

Socialt stöd:

- Vad fick du för stöd när du kom till Sverige? Berätta gärna mer om det! (skola, ekonomi, arbete, språk, boende, emotionellt osv)
- Hur upplevde du det stödet? Kände du att det var tillräckligt?
- Fick du information om vad du hade för rättigheter och skyldigheter när du kom till Sverige? Om ja, berätta mer om det.
- Hade du någon person utanför ditt nätverk (utöver vänner och familj) som du kände att du kunde vända dig till vid behov av stöd? Om ja, hur såg era kontakter ut?
- Visste du om någon mötesplats för fler personer i samma situation? Om ja, berätta om din erfarenhet med den mötesplatsen?
- Fanns det någon specifik del som du kände ett större behov i att få stöd i? Om ja, vad för del och varför?

Reflektioner/förbättringar

- Vad tyckte du om insatserna?
- Vilka insatser har haft störst positiv inverkan på din anpassning till livet i Sverige?
- Upplever du att det var någon form av insats som saknades i mottagningsprocessen och som du hade önskat att du hade fått tillgång till? Om ja, vilka?
- Finns det något annat som du skulle vilja lägga till eller berätta om som vi inte frågat om ännu?

Avslut, TACK!

Bilaga 2: Informationsbrev

Informationsbrev – Migranternas upplevelse av socialt stöd

Hej! Vi heter Edit Yngbäck och Wilma Loman och studerar vår sjätte termin på socionomprogrammet på Högskolan Dalarna. Vi skriver just nu vårt examensarbete som handlar om hur personer som migrerade till Sverige under 2015 upplevde det sociala stödet som erbjöds samt vad du hade önskat fungerade bättre. Du får det här informationsbrevet då du visat intresse av att delta i en intervju för vår studie. Du tillfrågas härmed om deltagande i denna undersökning.

Undersökning är viktig för att fördjupa kunskapen om migranternas upplevelser för vidare ha möjlighet att anpassa det sociala stödet efter målgruppens egna önskemål och behov.

Till denna undersökning kommer totalt sex personer att intervjuas. I studien används ett snöbollsurval, vilket innebär att vi har kontaktat någon i vårt nätverk som därefter har rekommenderat andra som anses vara lämpliga att delta i studien.

Du ombeds att delta i studien då blivit föreslagen som respondent av en gemensam bekant.

Intervjun beräknas pågå under ungefär 45 minuter men max 60 minuter. Intervjun kommer beröra den första tiden efter ankomsten till Sverige. Vi kommer inte ställa frågor kring resan till Sverige men det kan vara viktigt att vara förberedd på att känslor kopplat till detta ändå kan uppstå.

Ditt deltagande är anonymt och ditt namn kommer att bytas ut.

Intervjuerna kommer att spelas in med hjälp av diktafon, vilket tillförsäkrar att informationen inte sprids av misstag då apparaten inte har internetuppkoppling. Diktafonen med det inspelade materialet kommer förvaras inlåst. Materialet transkriberas sedan för kodning i våra datorer som är låsta med lösenkod. Insamlat material kommer inte att finnas tillgängligt för obehöriga, det är endast vi (Edit och Wilma) som kommer att ha tillgång till hela intervjun, dock kan citat som du säger skrivas med i studien. Informationen kommer endast att användas till denna specifika studie och kommer därför att raderas och/eller förstöras efter studiens avslut.

Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering.

Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats vid Högskolan Dalarna.

Bilaga 3: Blankett för etisk egengranskning

Blankett för etisk egengranskning av studentprojekt som involverar människor

Använd blanketten som en grund för forskningsetiska reflektioner tillsammans med din handledare och för att komma fram till bästa forskningsetiska förhållningssätt samt beslut om ansökan till den Forskningsetiska nämnden vid Högskolan Dalarna alternativt Etikprövningsmyndigheten behövs eller ej. Blanketten behålls av studenten och handledaren.

Projekttitel: Från ankomst till etablering - en studie om migranternas erfarenheter av mottagningen i

Student/studenterna: Wilma Loman & Edit Yngbäck

Handledare: Sabina Bodin Hadzibulic

	Ja	Tveksamt	Nej
1 Kan frivilligheten att delta i studien ifrågasättas dvs. omfattar studien deltagare som kan betraktas tillhöra en sårbar grupp t.ex. barn (under 18 år), personer med nedsatt kognitiv förmåga, psykisk funktionsnedsättning eller sådana som har en beroendeställning till den som genomför studien t.ex. som patienter eller elever till densamma?	☐	☐	☒
2 Innebär undersökningen att informerat samtycke inte kommer att inhämtas (d.v.s. forskningspersonerna kommer inte att få full information om undersökningen och/eller möjlighet att avsäga sig ett deltagande)?	☐	☐	☒
3 Innebär undersökningen någon form av fysiskt ingrepp på forskningspersonerna?	☐	☐	☒
4 Kan undersökningen påverka forskningspersonerna fysiskt eller psykiskt?	☐	☒	☐
5 Används biologiskt material som kan härledas till en levande eller avliden människa (t.ex. blodprov)?	☐	☐	☒
6 Avser du behandla känsliga personuppgifter, som etnicitet, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening, hälsa eller sexualliv?	☐	☐	☒
7 Avser du behandla personuppgifter om lagöverträdelser, som brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden?	☐	☐	☒
8 Avser du att behandla personuppgifter? Observera att: <ul style="list-style-type: none"> • Samtliga uppgifter som kan kopplas till en levande person betraktas som personuppgifter, även om de är kodade eller krypterade. • I händelse av att studentarbetet INTE omfattar några känsliga personuppgifter och heller INTE deltagare som tillhör en sårbar grupp eller deltagare som INTE står i beroendeställning till den som genomför studien, behöver inte någon ansökan till Forskningsetiska nämnden vid Högskolan Dalarna göras. • Vid behandling av personuppgifter ska dock ALLTID anmälan om detta göras till högskolans dataskyddsombud, via digital blankett som du finner här: https://blankett.du.se/sv/behandling-av-personuppgifter-i-samband-med-studentarbeten-ny-anmalan 	☐	☐	☒

Bilaga 4: Samtyckesformulär

Samtyckesformulär

Samtycke till att delta i studien

Jag har fått muntlig och skriftlig informationen om studien och har haft möjlighet att ställa frågor. Jag får behålla den skriftliga informationen.

Jag samtycker till att:

- Delta i studien *Migranterns upplevelse av det sociala stöd som erbjuds vid mottagningsprocessen*
- Att uppgifter om mig behandlas på det sätt som beskrivs i studiepersonsinformationen
- De insamlade uppgifterna kommer att bevaras till dess att uppsatsen är examinerad och godkänd, dock högst tre år räknat från att datainsamlingen påbörjats.

Plats och datum	Deltagarens underskrift

Ansvarig för studien

Wilma Loman
Edit Yngbäck

Ort och datum: _____

Namnsteckning: _____
